

HOVRÄTTEN FÖR
ÖVRE NORRLAND
HON
rotel 4

DOM
2022-09-07
Umeå

Mål nr
B 741-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Gällivare tingsrätts dom den 7 juli 2022 i mål nr B 11-22, se bilaga B

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Assistentåklagare Moa Grahn
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Luleå

Klagande (anslutningsvis) och motparter (Målsägande)

1. Robert Erdin

2. Rickard Erdin

3. Simon Erdin

1-3 Företrädna av åklagaren

Klagande och motpart (Tilltalad)

Albert Brand, 19431218-0476
Medborgare i Nederländerna
Sarvisvaara 14
982 06 Nattavaara

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Magnus Mühler
Advokaterna Mühler AB
Postgatan 5 B
982 31 Gällivare

SAKEN

Mord m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Se sidan 2.

DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom i ansvarsdelen på så sätt att hovrätten, i stället för mord, dömer Albert Brand för vållande till annans död, grovt brott, den 10 januari 2022 enligt 3 kap. 7 § andra stycket brottsbalken (åtalspunkten 1.1) och bestämmer påföljden för detta brott och de övriga brott som framgår av tingsrättens domslut (punkterna 2-3) till fängelse två år och sex månader.
  2. Hovrätten ändrar tingsrättens dom i skadeståndsdelen på så sätt att hovrätten bestämmer det belopp som Albert Brand ska betala till
    - Rickard Erdin till 34 441 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess betalning sker,
    - Robert Erdin till 32 600 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess betalning sker, och
    - Simon Erdin till 30 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess betalning sker.
  3. Beslagen ska bestå.
  4. Hovrätten fastställer tingsrättens sekretessförordnanden.
  5. Hovrätten förordnar att sekretessbestämmelsen i 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig beträffande fotografier av Else-Maj Erdin (tingsrättens aktbilaga 64 s. 209-221) som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar.
  6. Magnus Mühler får ersättning av allmänna medel med 65 737 kr, varav 27 830 kr för arbete, 17 570 kr för tidsspillan, 7 190 kr för utlägg och 13 147 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för kostnaden.
-

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska bestämma ett längre fängelsestraff.

Albert Brand har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från åtalet för mord och mordbrand samt lämna målsägandenas skadeståndstalan utan bifall. Han har vidhållit de vitsordanden beträffande skadestånden som han gjorde vid tingsrätten.

Målsägandena har yrkat att hovrätten ska bifalla deras vid tingsrätten framförda skadeståndsanspråk i sin helhet.

Parterna har motsatt sig respektive motparts ändringsyrkande.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Del som inte överklagats

I enlighet med tingsrättens dom, som inte överklagats i den delen, har Albert Brand gjort sig skyldig till vapenbrott.

Utredningen

Utredningen i hovrätten har varit i huvudsak densamma som vid tingsrätten. Albert Brand har som ytterligare bevisning i hovrätten åberopat fotografier på den i målet aktuella soffan. Förhören har spelats upp.

Skuld och rubricering

*Mord alternativt synnerligen grov misshandel och vållande till annans död, grovt brott
(åtalspunkten 1.1)*

Förstahandsyrkandet avseende mord

Genom främst rättsintyget och obduktionsprotokollet är det visat att Else-Maj Erdin den 10 januari 2022 orsakats de i åtalet påstådda skadorna, däribland omfattande brännskador, samt att hon avled den 19 februari samma år på grund av allmän organsvikt som var en följd av brännskadorna. Den första centrala frågan som ska prövas är om det kan anses ställt utom rimligt tvivel att Albert Brand har orsakat Else-Maj Erdins skador och senare dödsfall genom att hälla ut brännbar vätska på eller i närheten av henne och därefter antända vätskan. Hovrätten gör i denna del följande bedömning.

Till att börja med utgör utredningen i målet en mycket stark bevisning för att Albert Brand vid den aktuella händelsen avsiktligt hållt brännbar vätska på den soffa som fanns i vardagsrummet och därefter antänt vätskan. Det finns uppgifter från Albert Brand i både larmsamtalen och de omvittnade samtalen med ambulansmännen och polismannen Isak Bolin om att han agerat på detta sätt. Även ambulansmännens uppgifter om samtalet med Else-Maj Erdin i ambulansen på väg till Gällivare sjukhus talar i samma riktning. Av brottsplatsundersökningen och de bilagda fotografierna från platsen framgår vidare att den största brandhärden har varit den vänstra delen av soffan samt att märken från brand även funnits på golvet i anslutning till den plats där den vänstra delen av soffan stått. Kriminalteknikerns slutsats är att den sammantagna utredningen ger starkt stöd för att någon hållt/tappat ut brännbar vätska på soffans bakstycke och nackstöd. Albert Brands uppgifter om hur han avsiktligt hållt ut bensin och antänt endast en mindre del av golvet mellan soffan och kaminen är därmed motbevisade. Det kan också tilläggas att någon brandhärd inte har återfunnits på den plats där han uppgett att han anlagt branden.

Det finns viss utredning i målet som talar för att Else-Maj Erdin orsakades brännskadorna genom att Albert Brand, när han hällde bensinen på soffan, även hällde den på eller i närheten av henne och sedan tände på. Utlåtandet i rättsintyget visar att det brunnit mycket nära eller på Else-Maj Erdin. Omfattningen och utbredningen av hennes skador samt den omständigheten att soffan varit den största brandhärden, tyder också på att det är någonstans i anslutning till soffan som hon har fått sina skador. Den slutsatsen dras även i rättsintyget där man i utlåtandet kan läsa att skadeutbredningen talar för att Else-Maj Erdin suttit i soffan när den brunnit med eller utan brännbar vätska.

Ambulansmännen Per Tjikkom och Max Gustafsson har båda omvittnat att Else-Maj Erdin under resan till Gällivare sjukhus, på fråga från dem, berättat att hon befunnit sig i soffan när Albert Brand kom in och hällde vätska över henne från en flaska och sedan tände på. Tingsrätten har tillmätt uppgifterna bevisvärde och ansett att de ensamt talar med viss styrka för åklagarens påstående om hur skadorna uppkommit. Hovrätten anser dock att uppgifterna måste bedömas med stor försiktighet. Else-Maj Erdin har lämnat uppgifterna när hon varit svårt smärtpåverkad och även påverkad av mediciner. Ambulansmännens frågor har inte heller haft som syfte att reda ut händelseförloppet i sig vilket inneburit att de inte frågat upp om vad hon berättat. Dessutom finns frågetecken kring hur hennes uppgift om att Albert Brand skulle ha hällt bensin *över* henne stämmer överens med kriminalteknikerns slutsats om att någon hällt/tappat ut brännbar vätska på soffans bakstycke och nackstöd.

Åklagarens åberopade utredning innehåller vidare vissa oklarheter och brister som i hög grad påverkar bedömningen av hur Else-Maj Erdin fått sina brännskador. Den största oklarheten gäller frågan hur påståendet om att Else-Maj Erdin fått sina skador när hon suttit eller legat i soffan stämmer överens med omständigheten att inte någon del av soffans sittdyna är skadad. Else-Maj Erdins brännskador har företrädesvis varit placerade på nederdelen av kroppen, ungefär från naveln och nedåt. Som även försvaret påpekat är det därför mycket svårt att förstå hur hon ska ha kunnat få skadorna i soffan där varken sittdynan eller nederdelen av ryggstödet är skadade. Av samma anledning är tingsrättens teori om att skadorna uppkommit genom att bensinen

som Albert Brand hållt på soffan runnit ner på Else-Maj Erdins underkropp och sedan antänts, lika svårförståelig. Frågetecknen i utredningen borde ha lett åklagaren till att rikta nya frågor till rättsläkaren och kriminalteknikern. Utifrån omständigheten att soffans sittdyna är oskadd borde rättsläkaren ha fått chansen att noggrannare förklara sin slutsats att skadeutbredningen på Else-Maj Erdin skulle tala för att hon suttit i soffan när den brunnit. Frågor borde även ha ställts till kriminalteknikern om möjligheten att en soffas sittdyna kan förbli oskadd trots att en person som sitter eller ligger i den brinner på underkroppen. Det utgör en stor brist i utredningen att några ytterligare frågor inte har ställts till vare sig rättsläkare eller kriminaltekniker i dessa avseenden. Vidare får det anses utgöra en brist att den soffkudde och den blåa IKEA-kasse som hittats till vänster i soffan inte verkar ha analyserats närmare. Det framgår tydligt av bilderna och det nämns även i brottsplatsundersökningen att dessa saker är brandskadade. För det fall sakerna legat i soffan när den började brinna skulle en analys av dem eventuellt ha kunnat lämna information av betydelse för frågan om hur Else-Maj Erdin fick sina skador.

Åklagarens relativt tunna bevisning i kombination med bristerna i utredningen innebär att det inte kan uteslutas att Else-Maj Erdin orsakats skadorna och det senare dödsfallet på ett annat sätt än vad som påstås i gärningsbeskrivningen. Med hänsyn till den utredning som presenterats kan hovrätten inte se det som helt uteslutet att skadorna uppkommit genom att Else-Maj Erdin försökt släcka branden vid soffan, till exempel genom att använda den hundbädd som efter händelsen hittats brännskadad utanför huset. Hon har vidare haft brännskador under fötterna, något som skulle kunna tyda på att hon gått på något brinnande, eventuellt i anslutning till soffan. Det kan härvid konstateras att det aldrig ställts frågor till rättsläkaren angående möjligheten att brännskadorna uppkommit till följd av ett släckningsförsök. Detta får anses märkligt med hänsyn till att försvaret invänt att det skulle ha kunnat gå till på det sättet.

Sammanfattningsvis menar hovrätten att åklagaren inte med tillförlitlig styrka har lyckats visa att Albert Brand orsakat Else-Maj Erdins skador och senare dödsfall genom att hälla ut brännbar vätska *på eller i närheten av henne* och därefter antända vätskan. Åtalet för mord är därmed inte styrkt.

Andrahandsyrkandet avseende synnerligen grov misshandel och vållande till annans död, grovt brott

Med hänsyn till hovrättens bedömning ovan att det inte är styrkt att Albert Brand hållt ut brännbar vätska på eller i närheten av Else-Maj Erdin och därefter tänt på, är det inte heller visat att Albert Brand misshandlat Else-Maj Erdin på sätt som åklagaren gjort gällande i sitt andrahandsyrkande. Yrkandet avseende synnerligen grov misshandel kan därmed inte bifallas.

Emellertid framgår det tydligt av utredningen att det är Albert Brands handlande att hålla ut bensin över soffan och därefter antända den som har orsakat Else-Maj Erdins död. Med hänsyn till att Albert Brand visste om att Else-Maj Erdin befann sig i samma rum måste han då han höll ut den mycket brandfarliga vätskan haft anledning att ta i beräkning att anläggandet av brand på sådant sätt kunde medföra döden. Albert Brand får därför anses ha orsakat Else-Maj Erdins död av oaktsamhet. Han ska därför dömas för vållande till annans död i enlighet med åklagarens andrahandsyrkande. Brottet är att bedöma som grovt då Albert Brands agerande inneburit ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Sammanfattningsvis ska tingsrättens dom ändras i fråga om skuld och rubricering på så sätt att Albert Brand i stället för mord döms för vållande till annans död, grovt brott.

Mordbrand (åtalpunkten 1.2)

Det är genom utredningen i målet visat att Albert Brand uppsåtligen har anlagt en brand i hans och Else-Maj Erdins gemensamma bostad genom att inomhus i vardagsrummet hålla ut brännbar vätska och därefter antända vätskan varvid en soffa och andra inventarier fattade eld. Som hovrätten redogjort för ovan är Albert Brand motbevisad om att det skulle ha rört sig om en liten begränsad anlagd brand på golvet. Det har i stället handlat om att han hållt ut bensin på och antänt soffan, vilket, i enlighet med vad som påstås i gärningsbeskrivningen för mordbrand, lett till stora skador på soffan men också på andra inventarier i vardagsrummet. Med hänsyn till vad som framgår av sakkunnigutlåtandet från räddningstjänsten och omständigheterna

kring anläggandet, menar hovrätten vidare att det är styrkt att det förelegat fara för andras liv och hälsa och omfattande förstörelse av Else-Maj Erdins egna och, med Albert Brand, gemensamma egendom. Denna fara måste Albert Brand ha varit medveten om. Den omständigheten att branden verkar ha kunnat släckas relativt snabbt föranleder ingen annan bedömning. Albert Brand ska därmed dömas för mordbrand. Hovrätten delar tingsrättens bedömning att brottet inte kan anses som mindre allvarligt.

Påföljd

Albert Brand döms nu för vållande till annans död, grovt brott, vapenbrott och mordbrand. Minimistraffet är fängelse i två år för mordbrand och ett år för vållande till annans död, grovt brott. Hovrätten anser att det sammanlagda straffvärdet för den aktuella brottsligheten motsvarar tre års fängelse.

Vid straffmätningen ska rätten, utöver brottets straffvärde, i skälig omfattning beakta om den tilltalade till följd av hög ålder eller dålig hälsa skulle drabbas oskäligt hårt av ett straff utmätt efter brottets straffvärde (29 kap. 5 § första stycket 2 brottsbalken). Högst domstolen har i rättsfallet NJA 2017 s. 138 uttalat att lindring enligt nyss nämnda bestämmelse i regel blir aktuell först när den tilltalade är några år äldre än 65 år, och då främst vid förhållandevis långa fängelsestraff (se nämnda rättsfall punkten 22).

Albert Brand är 78 år gammal. Vid ett så högt straffvärde som nu är aktuellt menar hovrätten att hans ålder ska beaktas i mildrande riktning vid bedömningen av straffmätningens värde. I bedömningen beaktas även i viss mån att Albert Brand har en sviktande fysisk hälsa som mest sannolikt kommer att påverka en anstaltsvistelse negativt. Det är dock inte möjligt att välja en annan påföljd än fängelse. Enligt hovrätten motsvarar straffmätningens värde fängelse två år och sex månader. Tingsrättens dom ska därmed ändras på så sätt att fängelsestraffets längd bestäms i enlighet med straffmätningens värde.

Skadestånd

Eftersom Albert Brand döms för vållande till annans död, grovt brott, ska han betala ersättning för sveda och värk till Else-Maj Erdins efterlevande söner. Visserligen har Albert Brand gjort sig skyldig till en grov vårdslöshet. Med hänsyn till att vårdslösheten inte kan anses ligga mycket nära ett uppsåtligt handlande, ska ersättningen dock inte bestämmas till ett högre belopp än 30 000 kr, vilket är schablonersättningen vid vårdslösa brott. Hovrätten finner inte skäl att göra någon annan bedömning än den tingsrätten har gjort i fråga om sönerns yrkade ersättning för resekostnader. Tingsrättens dom ska därmed ändras på så sätt att Albert Brand ska betala skadestånd till Robert Erdin med 32 600 kr, till Rickard Erdin med 34 441 kr och till Simon Erdin med 30 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga C

Överklagande senast den 5 oktober 2022.

Hovrättsråden Magnus Forsberg och Lisa Hedlund (referent), tf. hovrättsassessorn Caroline Nilsson samt nämndemännen Urban Wikman (skiljaktig) och Ingrid Modin har deltagit i avgörandet.

Skiljaktig mening, se bilaga A.

Avräkningsunderlag finns i hovrättens akt.

Skiljaktig mening i hovrätten

Nämndemannen Urban Wikman är skiljaktig och anför följande.

På de skäl som angetts av tingsrätten delar jag tingsrättens bedömning att det är ställt utom rimligt tviviel att Albert Brand orsakat Else-Maj Erdins skador och senare dödsfall genom att hälla ut brännbar vätska på eller i närheten av henne och därefter antända vätskan. Enligt min mening är det dock inte visat att Albert Brand vid sitt handlande haft uppsåt att döda Else-Maj Erdin. Han kan därmed inte dömas för mord.

Albert Brands handlande att hälla bensin på eller i närheten av Else-Maj Erdin och sedan tända på bensinen innebär dock att han i vart fall har förhållit sig likgiltig inför att Else-Maj Erdin ådrog sig de aktuella skadorna. Han ska därför dömas för misshandel som ska bedömas som synnerligen grov eftersom gärningen orsakat synnerligt lidande och varit synnerligen hänsynslös samt lett till bestående kroppsskada. Albert Brand har också genom sitt handlande av oaktsamhet orsakat Else-Maj Erdins död. Han ska därför även dömas för vållande till annans död. Vållandebrottet är att bedöma som grovt då hans agerande inneburit ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Jag delar majoritetens bedömning att Albert Brand även ska dömas för mordbrand som inte är att bedöma som mindre allvarlig.

Påföljden för synnerligen grov misshandel, vållande till annans död, grovt brott, mordbrand och vapenbrott ska bestämmas till sex års fängelse. I bedömningen av straffmättningsvärdet har Albert Brands höga ålder och sviktande hälsa beaktats i mildrande riktning.

Överröstad i denna del är jag i övriga frågor ense med majoriteten.

GÄLLIVARE TINGSRÄTT
Dohan 2

DOM
2022-07-07
meddelad i
Gällivare

Mål nr: B 11-22

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Albert Brand, 19431218-0476
Frihetsberövande: Häktad
Sarvisvaara 14
982 06 Nattavaara
Medborgare i Nederländerna

Offentlig försvarare:

Advokat Magnus Mühler
Advokaterna Mühler AB
Postgatan 5 B
982 31 Gällivare

Åklagare

Kammaråklagare Klara Dahlström
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Luleå
Box 924
971 28 Luleå

Målsägande

1. Rickard Erdin
Viksängsvägen 2 A Lgh 1001
152 70 Södertälje

Ombud och målsägandebiträde:

Advokat Filip Backe
Advokater i Norr AB
Box 5056
981 05 Kiruna

2. Robert Erdin
Lettland

Ombud och målsägandebiträde:

Advokat Filip Backe
Advokater i Norr AB
Box 5056
981 05 Kiruna

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress	Öppettider	Postadress	E-post
Lasarettsgatan 22	måndag - fredag	Box 23	gallivare.tingsratt@dom.se
Telefon	09:00-12:00	982 21 Gällivare	Webbplats
0970-758 00	13:00-15:00		www.gallivaretingsratt.domstol.se

3. Simon Erdin
Grödingevägen 32 Lgh 1201
152 70 Södertälje

Ombud och målsägandebiträde:
Advokat Filip Backe
Advokater i Norr AB
Box 5056
981 05 Kiruna

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Mord, 3 kap 1 § brottsbalken
2022-01-10
2. Mordbrand, 13 kap 1 § 1 st brottsbalken
2022-01-10
3. Vapenbrott, 9 kap 1 § 1 st vapenlagen (1996:67)
2022-01-12

Påföljd m.m.

Fängelse 16 år

Utvisning

Yrkandet om utvisning avslås.

Skadestånd

1. Albert Brand ska betala skadestånd till Rickard Erdin med 64 441 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 januari 2022 till dess betalning sker.
2. Albert Brand ska betala skadestånd till Robert Erdin med 62 600 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 januari 2022 till dess betalning sker.
3. Albert Brand ska betala skadestånd till Simon Erdin med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 januari 2022 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen revolver (Dragoon) förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Nord, LPO N Lappland, nr 2022-5000-BG4446-1).
2. I beslag taget kulgevär (Dikar Hawken) förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Nord, LPO N Lappland, nr 2022-5000-BG4446-2).

Häktning m.m.

Albert Brand ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Sekretess

1. Sekretessbestämmelserna i 25 kap 1 § och 35 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta vara tillämpliga på fotografierna av Else-Maj Erdin, som är intagna i förundersökningsprotokollet, aktbil. 64 sid 209-221, i de delar som föredragits inom stängda dörrar vid huvudförhandlingen.
2. Sekretessbestämmelsen i 35 kap 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsatt vara tillämplig på uppgifterna i det rättspsykiatriska utlåtandet, aktbil. 116, med undantag för sidan 1 och för uppgifterna i läkarintyg enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., aktbil.56, i de delar som föredragits inom stängda dörrar vid huvudförhandlingen. Förordnandet gäller i den mån uppgifterna inte förekommer i tingsrättens dom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Magnus Mühler får ersättning av staten med 262 381 kr. Av beloppet avser 98 199 kr arbete, 93 835 kr tidsspillan, 17 871 kr utlägg och 52 476 kr mervärdesskatt.
  2. Filip Backe får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 49 221 kr. Av beloppet avser 38 645 kr arbete, 732 kr utlägg och 9 844 kr mervärdesskatt.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att tingsrätten ska döma Albert Brand för brott m.m. enligt följande gärningsbeskrivningar. Vidare har följande enskilda anspråk framställts.

1. 1 MORD

Albert Brand har dödat honom närstående Else-Maj Erdin, genom att hälla ut brännbar vätska på eller i närheten av henne och därefter antända vätskan. Hon åsamkades svår smärta och omfattande brännskador på underbenen, på och under fötterna, på skinkorna, kring ändtarmen och underlivet, på högra låret, vänstra höften, vänstra flanken, delvis över bukens nedre delar, på underarmarna och vänstra överarmen, andningssvårigheter och inhalationsskada. Det hände den 10 januari 2022 i den gemensamma bostaden på Sarvisvaara 14, Nattavaara, Gällivare kommun. Else-Maj Erdin avled den 19 februari 2022 på sjukhus i Uppsala på grund av allmän organsvikt som var en följd av brännskadorna.

Gärningen har varit särskilt hänsynslös då den riktat sig mot en närstående äldre kvinna i den gemensamma bostaden. Gärningen har även inneburit ett svårt lidande för Else-Maj Erdin.

Albert Brand begick gärningen med uppsåt.

Lagrum

3 kap 1 § brottsbalken

Ansvarsyrkande i andra hand

SYNNERLIGEN GROV MISSHANDEL OCH VÅLLANDE TILL ANNANS DÖD, GROVT BROTT

Alternativt har Albert Brand, i enlighet med ovan, misshandlat Else-Maj Erdin och av oaktsamhet orsakat hennes död. Misshandeln är synnerligen grov eftersom gärningen orsakat synnerligt lidande och varit synnerligen hänsynslös samt lett till bestående kroppsskada. Vållandebrottet är grovt då Albert Brands agerande innebar ett medvetet risktagande av allvarligt slag.

Lagrum

3 kap 6 § 2 st och 7 § 2 st brottsbalken

1.2 MORDBRAND

Albert Brand har anlagt en brand i hans och Else-Maj Erdins gemensamma bostad på Sarvisvaara 14, Nattavaara, Gällivare kommun genom att inomhus i vardagsrummet hälla ut brännbar vätska och därefter antända vätskan varvid en soffa och andra inventarier fattade eld. Det hände den 10 januari 2022. Branden innebar stor risk för totalbrand i hela byggnaden varvid det hade varit livsfarligt att vistas i eller i närheten av huset. Det förelåg därmed fara för andras liv och hälsa och omfattande förstörelse av Else-Maj Erdins egna och, med Albert Brand, gemensamma egendom.

Albert Brand begick gärningen med uppsåt.

Lagrum

13 kap 1 § 1 st brottsbalken

Enskilda anspråk

Robert Erdin har yrkat att tingsrätten förpliktar Albert Brand att till honom utge skadestånd om sammanlagt 67 400 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess full betalning sker. Anspråket har avsett ersättning för sveda och värk om 64 800 kr och resa till begravning med 2 600 kr

Rickard Erdin har yrkat att tingsrätten förpliktar Albert Brand att till honom utge skadestånd om sammanlagt 69 241 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess full betalning sker. Anspråket har avsett ersättning för sveda och värk om 64 800 kr och resor till sjukhuset med 4 441 kr

Simon Erdin har yrkat att tingsrätten förpliktar Albert Brand att till honom utge skadestånd om sammanlagt 64 800 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 10 januari 2022 till dess full betalning sker. Anspråket har avsett ersättning för sveda och värk om 64 800 kr.

Inställning

Albert Brand har förnekat gärningen såväl förstahands- som andrahandsyrkandet.

Albert Brand har förnekat gärningen under åtalspunkten 1.2 under påstående att inte har förelegat sådan fara som åklagaren gjort gällande och att han inte har haft uppsåt till gärningen. Han har medgett ansvar för skadegörelse.

Albert Brand har med hänsyn till sin inställning i skuldfrågan bestritt de enskilda anspråken. Vidare har Albert Brand bestritt yrkandena om ersättning för resor enligt följande. Det har ifrågasatts om resorna till den skadades sjukbädd har varit till Else-Maj Erdins behov och nytta. Det har vidare gjorts gällande att rätt till ersättning för resa för deltagande i begravning gäller endast de som är bosatta i Norden. Robert Erdin bor i Lettland och omfattas därför inte av rätt till sådan ersättning.

För det fall att Albert Brand befinns ansvarig för uppsåtligt dödande har 60 000 kr för sveda och värk vitsordats som skäligt i och för sig för envar av målsägandena. För det fall att Albert Brand befinns ansvarig i enlighet med andrahandsyrkandet under åtalspunkten 1.1. har vitsordats 30 000 kr som skäligt belopp i och för sig för sveda och värk för envar av målsägandena. Storleken på av Robert Erdin och Rikard Erdin yrkade belopp för resorna har i och för sig vitsordats. Sättet att beräkna räntan har vitsordats.

2. VAPENBROTT

Albert Brand har innehaft en revolver och ett kulgevär utan att ha rätt till det. Det var den 12 januari 2022 och en tid dessförinnan på Sarvisvaara 14, Nattavaara, Gällivare kommun.

Albert Brand begick gärningen med uppsåt eller av oaktsamhet.

Lagrum

9 kap 1 § 1 st vapenlagen (1996:67)

Särskilda yrkanden

Det har yrkats att en revolver och ett kulgevär förverkas från Albert Brand enligt 9 kap 5 § vapenlagen: 2022-5000-BG4446.1 (Revolver Dragoon) 2022-5000-BG4446.2 (Kulgevär Dikar Hawken)

Inställning

Albert Brand har medgett de faktiska omständigheterna men bestritt ansvar för brott under påstående att han saknat uppsåt och ej handlat oaktsamt.

Han har medgett det särskilda yrandet om förverkande.

TALAN OM UTVISNING

Det har yrkats att Albert Brand utvisas från Sverige och förbjuds att återvända hit enligt 8 a kap 5 § och 8 § utlänningslagen (2005:716).

Inställning

Albert Brand har bestritt yrkandet om utvisning.

UTREDNINGEN*Åtalspunkterna 1.1. och 1.2 - Åtalet för mord m.m.*

Albert Brand har hörts. På åklagarens begäran har målsägandeförhör hållits med Else-Maj Erdins söner Rickard Erdin och Simon Erdin. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Rikard Erdins sambo Isabella Hedberg, frivillige brandmannen Stephanus Vermeul, polisen Isak Bolin samt ambulansmännen Per Tjikkom och Max Gustafsson.

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat och föredragit händelserapport, brottsplatsundersökning, fotografier från platsen, sakkunnigutlåtande, rättsintyg, protokoll från rättsmedicinsk obduktion samt fotografier på Else-Maj Erdin efter händelsen. Åklagaren har tillåtit att hänvisa till innehållet i protokollet över den rättsmedicinska obduktionen. Åklagaren har under huvudförhandlingen spelat upp larmsamtal från den 10 januari 2022.

Åtalspunkten 2. – Åtalet för vapenbrott

Albert Brand har hörts.

Åklagaren har vidare åberopat och föredragit beslagsprotokoll och protokoll över undersökning och analys av vapnen.

DOMSKÄL

Åtalspunkterna 1.1 och 1.2 (Mord m.m.)

Skuldfrågan

Av förhören med målsägandena och Albert Brand har framkommit följande

Bakgrund

Albert Brand är medborgare i Nederländerna och han kom till Sverige år 1991 för att arbeta. Han har sedan dess bott i Sverige. Han har två vuxna barn och syskon, som bor i Nederländerna. Han har ingen egen släkt som bor i Sverige.

Else-Maj Erdin hade sedan tidigare förhållande söner Robert, född 1966, Rikard, född 1982 och Simon Erdin, född 1985. Else-Maj Erdin och Albert Brand lärde känna varandra 1995 och de inledde snart därefter ett förhållande. Robert Erdin och Rikard Erdin har inte i någon större utsträckning bott tillsammans med Albert Brand medan Simon Erdin vuxit upp och bott tillsammans med Albert Brand och Else-Maj Erdin fram till år 2006/2007. Rikard Erdin har beskrivit att hans kontakt med Albert Brand under åren huvudsakligen skett i samband med jul och sommarledigheter. Såväl Rikard som Simon Erdin har beskrivit att Else-Maj Erdin och Albert Brand kunde småtjafsa med varandra och var lite lättretliga mot varandra, men att det inte hade förekommit några stora gräl eller något annat mellan dem. De har inte känt till att Else-Maj Erdin under årens lopp skulle ha anklagat Albert Brand i olika avseenden. Albert Brand har själv berättat att han och Else-Maj Erdin hade ett mycket bra förhållande men att hon sedan år 2009 återkommande anklagade honom för bl.a. otrohet och ha sexuella dragningar till barn, vilket han vid varje tillfälle bemötte med att hon visste om att han inte hade gjort något sådant. Trots det höll hon fast vid sina beskyllningar.

Albert Brand och Else-Maj Erdin flyttade till hennes hemby Sarvisvaara år 2008 och de började bygga huset, som gärningen påstår ha begåtts i. De kunde flytta in i det färdiga huset under år 2009. Huset anskaffades för deras gemensamma bruk men ägdes formellt av Else-Maj Erdin, som var lagfaren ägare. Övrigt lösöre i huset ägde de tillsammans. De bodde tillsammans i huset ända fram till den påstådda gärningen.

Av förhören med Albert Brand, Simon Erdin, Rikard Erdin, Isabella Henriksson, Stefanus Vermeul, Isak Bolin, Stefan Tjikkom och Max Gustafsson samt händelserapporten och uppspelningen av larmsamtal har framkommit bl.a. följande uppgifter av intresse för tingsrättens bedömning om

Händelsen den 10 januari 2022

Albert Brand har bl.a. berättat följande. Han och Else-Maj Erdin befann sig hemma när de vid 20-tiden fick oanmält besök av ett par vänner. Han var nykter medan Else-Maj Erdin redan från 16-tiden hade druckit några öl. De förtärde därefter tillsammans öl och vin. Else-Maj Erdin blev mer berusad än vad han blev. Stämningen var god och han var på bra humör. Omkring *midnatt* lämnade det andra paret deras bostad. Han städade undan ölburkar och flaskor. Han och Else-Maj Erdin tänkte sedan gå och lägga sig.

Else-Maj Erdin satt i sin svarta skinnfåtölj, som var placerad i vardagsrummet nedanför trappan till övervåningen i närheten av en moraklocka (tingsrättens anmärkning angående fåtöljens placering se förundersökningsprotokollet (fu-prot) s. 28 bild 15). Han gick på toaletten och när han kom ut efter en 7 - 8 minuter, hade Else-Maj Erdin under tiden bytt till sovkläder, som bestod av en längre t-shirt med korta armar och ett par trosor, som var snedskurna över låren. Else-Maj Erdin satt i den svarta skinnfåtöljen som fortfarande var placerad på samma plats som tidigare. Han stod utanför toaletten när Else-Maj Erdin sa till honom att ”jaså din djävla pedofil du ska väl som vanligt inte gå och lägga dig för du ska väl som vanligt titta på barnporr”. Albert Brand blev väldigt upprörd över uttalandet och det smärtade för honom.

Han var trött på de återkommande anklagelserna, ville väcka henne till liv, få henne skräckslagen och på andra tankar. Efter att hon hade anklagat honom och innan han gick ut ur huset för att hämta bensindunken, bestämde han sig för att skrämma henne med att anlägga en liten begränsad brand på golvet i vardagsrummet. Han hade ingen avsikt att bränna Else-Maj Erdin eller att bränna upp huset. Han var inte sig själv. Han tog på sig sin arbetsjacka, gick ut ur huset genom ytterdörren till verktygscontainern och hämtade en dunk, (tingsrättens anmärkning angående bensindunkens utseende - se fu-prot s. 27 bild 13) som innehöll cirka 2 dl fyrtaktsbensin. Det var inte en liter bensin som han hade sagt till larmoperatören. Han gick tillbaka via ytterdörren in i huset med bensindunken, skruvade upp locket varpå Else-Maj Erdin frågade vad han gjorde. Han svarade att ”Din pedofil ska väl elda upp sig själv och huset”. Han stod med ryggen mot ytterdörren vid soffans högra hörn och höger armstöd sett från soffans baksida. (tingsrättens anmärkning ang placeringen; fu-prot s 28 bild 14.) Han höll bensindunken i vänster hand och slängde ut den framför sig varpå bensinskvätten hamnade på golvet i riktning mot kaminen. Han siktade mot golvet bredvid mattan, som vid tillfället låg med den i efterhand oskadda kanten mot vitrinskåpet och inte alltså inte på det sätt som polisen lagt mattan vid platsundersökningen, utan den låg 180 grader i förhållande till vad som framgår av fotografiet (jämför fu-prot s. 28 bilderna 14 och 15). Han bedömer att bränslet hamnade på en yta som var cirka två meter lång och en halv meter bred. Han tog fram en tändare ur sin arbetsjacka och tände sedan på bensinen,. Redan innan hade bensinångor stigit upp i luften. Det slog upp en låga i luften och på golvet som sedan slocknade efter tio sekunder. Hans skägg sveddes. Samtidigt upptäckte han att soffan hade börjat brinna i hörnet. Han vet inte hur det gick till men antar att i samband med att han drog tillbaka dunken mot kroppen kan en bensinskvätt hamnat mot eller under soffan och att bensinen sedan antände. Det var inte hans mening att soffan skulle brinna. Brandlarmet började tjuta på grund av rökutvecklingen i soffan och han gick till köket (tingsrättens anmärkning angående kökets placering; fu-prot s. 26 bild 11). Else-Maj Erdin hade under hela förloppet suttit kvar i sin fåtölj och sa inget men verkade skräckslagen. Han hade befunnit sig på cirka tre meter ifrån henne då han skvätte ut bensinen. Han tog en kastrull och fyllde den med vatten (tingsrättens anmärkning angående vattenkranens placering, fu-prot s. 47 bild 16) och gick tillbaka till vardagsrummet. Polisen har vid platsundersökningen

felaktigt placerat hundtäckat utan den har legat i en av de andra fåtöljerna mitt emot soffan i vardagsrummet (tingsrättens anmärkning; se fu-prot s 25 bild 10.)

När han kom in i vardagsrummet, satt Else-Maj Erdin på golvet och delvis på golvgnistskyddet bredvid kaminen (tingsrättens anmärkning ang. kaminens placering; fu-prot s. 24 bild 8 och s. 25 bild 9). Else-Maj Erdin ville få hjälp att komma upp, men Albert Brand slängde först vattnet på soffan, gick sedan till köket, fyllde kastrullen med mer vatten, gick tillbaka till vardagsrummet och slängde mer vatten på soffan. Han satte sedan kastrullen på köksbordet (tingsrättens anmärkning ang. kastrullens placering; fu-prot s 48 bild 17). Han hjälpte henne att komma upp från golvet. Hon sa förlåt och hon fick en stor kram av honom. Sedan gick hon och satte sig i den svarta skinnfåtöljen, som stod kvar på samma plats. Han såg inte att Else-Maj Erdin hade bränt sig och hon sa inte att hon hade bränt sig eller att hon hade ont. Han kunde därför inte veta att hon hade bränt sig. Han såg att hon hade flera ljusröda fläckar av en tummes storlek på vänster ben, som han tyckte var konstiga och som han kände på, men hon sa ingenting. Han kände lukten av rök och bränd plast men inte av bränd hud. Han har ingen aning om hur Else-Maj Erdins skador uppkom. Han Under tiden som han var i köket kan hon ha ramlat mot kaminen, som kan ha varit het, eller hon kan ha försökt att släcka soffan och därvid fått sina skador.

Han ringde därefter till Simon Erdin för att få hjälp av honom att prata Else-Maj Erdin tillrätta, men Simon Erdin svarade inte. Syftet var att han skulle förmå påverka sin mamma att sluta med anklagelserna. Om Simon sa något brukade Else-Maj Erdin lyssna.

Simon Erdin har sitt förhör bekräftat att Albert Brand ringde till honom *den 10 januari 2022 kl. 00.34* men att han inte svarade.

Albert Brand har vidare berättat att han därefter ringde till Rikard Erdin och att han var upprörd.

Rikard Erdin har berättat att han och Isabella Hedberg låg och sov när det ringde. Det var Albert Brand som ringde. Rikard Erdin svarade och han hörde att det var någonting som tjöt i bakgrunden. Det tog en stund innan han kunde förstå vad Albert Brand pratade om. Albert Brand berättade att han och Else-Maj Erdin hade bråkat och Albert Brand hade hållt ut bensin i huset och tänt eld på allt för att han var trött på att tjafsas med Else-Maj Erdin. Albert Brand, som var arg och uppiagad men bestämd, uttryckte att ”han skiter i allt”. Rikard Erdin förstod att Albert Brand inte var nykter utan något berusad. Albert Brand verkade emellertid vara någorlunda orienterad eftersom han ringde och berättade vad han hade gjort. Albert Brand berättade vidare om att han hade hållt ut bensin och tänt på samt att han inte brydde sig om vilka skador han förorsakat. Han skulle lära henne en läxa. Exakt var i huset det brann berättade Albert Brand inte. Rikard Erdin kan eventuellt ha sagt soffan i förhör med polisen. Albert Brand berättade inte att han hade hållt bensin på henne. Det fick han de reda på av läkarna i Uppsala. Rikard Erdin hörde att Else-Maj Erdin flera gånger sa ”larma”. När Else-Maj Erdin pratade direkt med Rikard Erdin skrek hon rätt ut att han skulle larma. Hon lät plågad. Samtalet avslutades och Rikard Erdin ringde till larmcentralen 112 och larmade om brand i hans mors och Albert Brands bostad. Han kan ha sagt till larmoperatören att det brann i soffan.

Enligt **räddningstjänstens utlåtande** mottog räddningstjänsten sitt larm om branden kl. **00:43** och av **polisens händelserapport** framgår att polisen underrättas om branden av SOS kl. **00:44:52**. Det har inte framkommit av utredningen, som lagts vid huvudförhandlingen exakt när Rikard Erdin ringde till SOS. Av **händelserapporten** framgår vidare att Rikard Erdin ringde till polisen kl **00:45:03**

Isabella Hedberg har berättat följande. Hon hörde telefonsamtalet med Albert Brand. Albert Brand lät berusad. Hon har för sig att Albert Brand sa någonting i stil med att han hade tänt eld på huset och han lät ganska obrydd som om att det var någonting normalt som folk brukade göra. Brandlarmet gick i bakgrunden. Rickard Erdin frågade om han kunde få prata med sin mamma, vilket han fick göra. De hann inte prata så mycket för Else-Maj Erdin skrek. Else-Maj Erdin skrek bara larma och

larma polisen och ingenting annat. Else-Maj Erdin hade panik när hon skrek. Det är det mest fruktansvärda skrik som Isabella Hedberg hade hört.

Simon Erdin har vidare berättat följande. Han svarade först inte vid kl. **00.34** eftersom han skulle jobba dagen därpå. Han ringde dock tillbaka till Albert Brand kl. **00.37** efter att ha diskuterat med sin flickvän, men han fick inget svar.

Albert Brand ringde sedan upp honom kl. **00.40** och de pratades vid i fyra minuter och 14 sekunder. Albert Brand berättade för Simon att han hade hållt ut ”soppa” i huset och tänt eld och att han skulle bränna ner huset. Albert Brand kan ha sagt att han hällde ut 2 liter soppa och sedan tänt eld. Han trodde först att Albert Brand skämtade eftersom det lät så absurt. Albert Brand berättade vidare att han och Else-Maj Erdin hade druckit alkohol och att han var less på hans mammas tjat och anklagelser om att Albert Brand skulle ha varit med andra kvinnor eller tittat på barnpornografi. Dessa anklagelser hade enligt Albert Brand pågått sedan år 2009. Albert Brand kändes berusad och förvirrad eftersom han bara upprepade samma saker hela tiden. Simon Erdin hörde att Else-Maj Erdin skrek oupphörligen och han sa till Albert Brand att han ville prata med henne. Samtalet bröts dock. Simon Erdin fick under samtalet uppfattningen att Else-Maj Erdin inte var skadad men att hon hade panik och var rädd. Han har i efterhand förstått att Else-Maj Erdin skrek på grund av sina brännskador.

Simon Erdin försökte på nytt ringa Albert Brand kl. **00.44** men fick inget svar. Med början kl. **00.46** började Simon Erdin och Rikard Erdin prata med varandra i telefon. Deras samtal varade en minut och 54 sekunder. Rikard Erdin talade om för Simon Erdin att han hade ringt 112. Simon Erdin ringde därefter kl **00.52** till en granne till hans mamma och Albert Brand.

Simon Erdin har berättat att han ringde kl. **00.54** till Albert Brands telefon och kl. **00.55** till Else-Maj Erdins telefon utan att vid något tillfälle få svar.

Enligt **Simon Erdin** ringde dock Albert Brand upp honom Erdin kl **00.55** och telefonsamtalet pågick i tre minuter och 27 sekunder. Han frågade Albert Brand om

räddningstjänsten hade larmats. Han fick ett jakande svar. Albert Brand hade på fråga svarat att han hade släckt branden. Simon Erdin bad att få prata med Else-Maj Erdin, vilket han fick. Else-Maj Erdin skrek och hon sa att de måste hjälpa henne. Han frågade om hon kunde sätta sig i säkerhet. Hon sa att hon inte kom någonstans. Han frågade på nytt om hon kunde sätta sig i säkerhet och hon sa att hon trodde att hon kunde låsa in sig på toaletten. Han frågade om hon var oskadd och han tyckte att hon svarade ja. Han fick inte ut något mer av henne men han uppfattade det som att hon var någorlunda talbar.

Av **händelserapporten** framgår att **kl. 00:56:06** är noterat att operatör vid polisen pratat med Else-maj Erdin. Av det **inspelade telefonsamtalet**, framgår bl.a. följande. Albert Brand svarade efter någon minut Operatören hörde brandlarmet. Albert Brand uppgav att det var lite rök, att det var något som hade brunnit men att det var släckt och att han inte ville tala om vad som hade brunnit. Operatören bad sedan att få tala med Else-Maj Erdin, varvid Albert Brand uppgav att Else-Maj Erdin inte var så nykter. När Else-Maj Erdin fick ta över telefonen, framgår av upptagningen att hon lät andfädd, medtagen, ledsen och sa enbart hallå. Albert Brand tog därefter över telefonen och sa att det hade varit bråk, att det hade brunnit i soffan, att det var släckt för länge sedan och att det inte var någon fara. Albert Brand berättade om Else- Maj's beskyllningar om barnporr och otrohet och att han var utled på hennes beskyllningar och svartsjuka. Albert Brand berättade för operatören bl.a. att han hade sagt till Else-Maj Erdin att det här var sista droppen och nu är det slut. Albert Brand fortsatte berätta att han gick ut och hämtade en liter bensin. Han hällde lite bensin samt tände eld på soffan. Även en matta fattade eld. Hon sa vad gör du och han släckte soffan. Därefter hade han sagt till henne att nu fick du en läxa och nästa gång skulle han bränna upp allt. Albert Brand sa att Else-Maj Erdin ramlade på golvet under samtalet, att hon låg kvar och var vaken. Albert Brand sa att det låg mycket skit på golvet. Albert Brand nekade till att han var berusad och sade sig vara nykter. Han sa vidare att det var lugnt och räddningstjänsten inte skulle komma. Han uppgav att Else-Maj Erdin inte hade gjort sig illa. Enligt Albert Brand var det första gången som de hade bråkat på riktigt. Else-Maj Erdin fick på nytt prata med operatören, som sa att det var polisen, och Else-Maj Erdin sa "I need your help". Else-Maj Erdin fortsatte att andas tungt och

ansträngt. Else-Maj Erdin sa vidare att ”jag behöver hjälp”. På fråga vad hon behövde hjälp med, svarade Else-Maj Erdin ”Komma härifrån”. Else-Maj Erdin svarade nej på frågan om hon kunde gå undan så att hon och operatören kunde prata. Operatören sa till henne att polisen skulle komma till platsen, vilket Else-Maj Erdin bekräftade gick bra. Else-Maj Erdin svarade nekande på frågorna om Albert Brand brukade göra henne illa och om det brann fortfarande. Else-Maj Erdin sa plötsligt ordet ”panik” flera gånger och sa ”sluta” varefter samtalet bröts. Under tiden som Else-Maj Erdin pratade med operatören kunde Albert Brands röst höras. Samtalet varade i 15 minuter och 48 sekunder och avslutades **kl 01:14:53** enligt **händelserapporten**.

Simon Erdin har berättat att Kl. **00.59** ringde han till Rikard Erdin och samtalet pågick i tre minuter och 54 sekunder. Simon Erdin fick veta att räddningstjänsten var på väg.

Enligt **händelserapporten** hade operatör vid polisen **Kl. 01:02:01** telefonsamtal med Albert Brand. Av inspelningen av samtalet framgår bl.a. att Albert Brand sa till operatören att polisen kunde komma om de ville och att han inte ville prata längre utan han avslutade samtalet strax under två minuter efter att de hade fått kontakt med varandra.

Simon Erdin har berättat att kl. **01.03** ringde han till en annan granne till hans mamma och Albert Brand, men fick inget svar.

Albert Brand har berättat följande om händelseförloppet efter det att han hade släckt branden. Han larmade 112. Räddningstjänsten fick kontakt med honom. Han minns dock inte det samtalet. Det ringdes till honom flera gånger. Han sa till larmoperatörerna att han inte såg någon anledning till att de skulle komma. Det hade inte hänt någonting egentligen. Han minns inte helt vad Else-Maj Erdin gjorde under tiden från telefonsamtalen till dess att räddningstjänsten anlände. Hon befann sig i sin fåtölj förutom att hon vid något tillfälle hade ramlat. Han hjälpte henne upp. Hon hade inte ont eller dylikt. Else-Maj Erdin hade svårt att få ur sig någonting. Hon hade svårt att prata. Hon grät ännu mer. Det gjorde ont att hon grät. Hon har inte gråtit i

hans närhet. Hon hade panik och hon sa panik ett par gånger. Hon var skräckslagen över det som hade hänt. Han minns inte vad han gjorde annars fram till att räddningstjänsten kom. Det finns en tid emellan larmsamtalet till dess att räddningstjänsten kom, som han inte minns vad som hände. Han trodde att polisen var först på plats men polis och brandkår kom till bostaden ungefär samtidigt. Han försökte inte städa eller sopa golvet. Det var ungefär 5-6 personer från räddningstjänsten, ambulansen och polisen samtidigt inne i huset.

Enligt **räddningstjänstens utlåtande** var brandkåren på plats kl. **01:27 i Sarvisvaara** och vid den aktuella bostaden kl **01:36. Stephanus Vermeul** har berättat han var med i styrkan som var först på plats vid bostaden. Polisen påbörjade sitt uppdrag på platsen kl. **01:40:51** enligt **händelserapporten. Isak Bolin** har uppgett att han ingick i denna polispatrull.

Stephanus Vermeul har berättat bl.a. följande. Han arbetar som sjuksköterska på intensivårdsavdelningen (IVA) i Gällivare och ingår på sin fritid i brandvärnets i Hakkas. Han har tidigare arbetat som IVA-sköterska på ett brännskadecentrum i Nederländerna och är därför väl förtrogen med brännskador och behandlingen av dessa.

När räddningstjänststyrkan, som han ingick i, väl anlände till och klev in i den aktuella bostaden cirka 45 minuter efter att han hade larmats ut, såg han ingen öppen eld. Det var ganska rörigt i bostaden. Det låg saker bl.a. handukar på golvet och det såg inte städat ut. Han såg att det hade brunnit där inne men att elden var släckt. Det var vatten på golvet i vardagsrummet bakom soffan i höjd med öppningen till köket. Han fick intrycket att någon hade använt vattnet för att släcka. Han kände att det luktade rök. En kvinna satt i en fåtölj bredvid ett fönster och på andra sidan om kvinnan fanns en kamin. I vardagsrummet fanns en brandskadad soffa, som stod framför kaminen och en bensindunk. Han tyckte det var konstigt att man hade gjort eld med bensin.

Han såg att kvinnan hade tydliga 30 - 40% brännskador över kroppen och att det rörde sig om andra eller tredje gradens brännskador. Brännskadorna kan ha ökat och

framträtt mer synligt under de 45 minuter som gick från larmet till dess de var på plats. Kvinnan flåsade när hon andades. Det var en tung andning och inte en vanlig andning, vilket kan ha berott på att det var rök i rummet eller att hon hade andats in rök. Hon fick sitta kvar fåtöljen och han drog in henne sittandes i fåtöljen till duschrummet för att hennes skador skulle kylas ner med vatten. När de rullade in henne i duschrummet pratade hon med honom om att de inte skulle göra att hon fick ont. Huden var borta på benen. Hon var svart i ansiktet. Kläderna såg inte brända ut. Det gjorde ont för kvinnan när de spolade vatten över henne. Hon började skrika när de kylde ner henne. Hon sa annars inte så mycket och berättade inte något om vad som skulle ha hänt. De hade inte ambulansgrejor med sig. När man har brännskador har man mycket ont. Han såg att hon hade mycket ont och svårt att andas. Hon var ganska chockad. Vattenspolningen pågick i 10 - 15 minuter varefter hon drogs ut i vardagsrummet där ambulanspersonalen tog över och bl.a. lade kvinnan på en bår. Han hjälpte till med att lyfta båren till ambulansen. De flyttade på handdukarna och andra saker för att kunna ta sig fram med båren. De flyttade inte på mer föremål än nödvändigt eftersom de förstod att det skulle bli en polisutredning. När de gick ut såg de att brandmännen från Gällivare hade dragit ut soffan i snön. Han pratade ingenting med sambon Albert Brand.

Polisen kom på plats inte så lång tid efter att räddningstjänsten hade anlänt och i nära samband kom även annan räddningstjänstpersonal och ambulans.

Isak Bolin har berättat bl.a. följande. Han ingick i polispatrullen, som anlände till den aktuella bostaden. På plats fanns räddningstjänst och ambulans. Det var lite stökigt i huset bl.a. fanns det sot på golvet. Det han reagerade på var de svarta fläckarna eller sotet, som fanns på golvet. Else-Maj Erdin fanns i badrummet och spolats av med vatten. Hans uppgift var att fokusera på Albert Brand. Albert Brand sa att han var irriterad och less på sin sambo för att hon anklagade honom för en massa saker bl.a. om porr och otrohet. Under hela tiden, som han hanterade Albert Brand, medgav denne öppet att han hade tänt eld på soffan. Albert Brand berättade att han hade hållt ut bensin på soffan och hade för avsikt att tända på bensinen. Albert Brand uttryckte aldrig att det var sambon, som han skulle tända på. Han verkade oförstående till att

hon hade blivit skadad. Albert Brand uppgav vidare att han hade började hälla ut bensinen efter att han hade provocerats av sambons uttalande om att Albert Brand inte vågade tända på. Han var med och grep Albert Brand och ville få undan denne från platsen. Albert Brand sattes på baksätet i polisbussen. Han höll koll medan hans kollega utförde de första åtgärderna. Han lämnade Albert Brand ensam i bussen och höll förhör med de första brandmännen som var på plats. Brandmännen hade burit ut soffan från bron i snön. Huset spärrades sedan av och låskolven byttes ut.

Enligt **händelserapporten** frihetsberövades Albert Brand av polisen kl **01:46:15**.

Stefan Tjikkom har uppgett bl.a. följande. Han och Max Gustafsson var några av ambulanssjuksköterskorna som åkte på larmet till Sarvisvaara. Räddningstjänsten var på plats före dem och berättade att de hade tagit patienten in till toaletten.

Brandmännen sa vidare att kvinnan var svårt brännskadad och att hon höll på att kylas ner. Ambulanspersonalen tog med sig nödvändig utrustning och gick in direkt till badrummet. Kvinnan satt på en fåtölj inne i badrummet. Han var med och lade om brännskadorna och smärtlindrade kvinnan. Större delen av brännskadorna var på kroppen nedanför naveln längs benen. De försökte vara effektiva och komma ganska så snabbt därifrån. De var först med att lämna platsen. Kvinnan pratade lite väsande. Hon svarade på tilltal och på frågor. Hon berättade dock inte till en början vad som hade hänt.

Det var under transporten från Sarvisvaara till Gällivare, som han och Max Gustafsson ställde frågor till kvinnan. Kvinnans medvetandegraden var bra. Hon var klar och hade inte problem med att prata förutom att hon var lite hes i rösten. Det var inga problem med att höra vad hon sa. Hon hade dock ont varför hon skrek en del. Kvinnan hade fått 10 mg morfin för att lindra smärtan och hon fick också syrgas. Hon blev i bättre skick. Han och kollegan försökte luska lite grann i vad som har hänt, hur branden uppstått, hur kvinnan fått sina skador och vilka skador bl.a. om hon hade kunnat få i sig några andra farliga ämnen förutom brandrök. Kvinnan berättade att hon suttit, legat eller varit i soffan och att mannen i huset hade hållt vätska, oklart vad för slags vätska,

över henne i soffan och tänt eld. Hon berättade inte exakt var på kroppen som vätskan hade hållts.

Kvinnan bar en svart t-shirt/nattlinne, som var kortarmat, och trosor. Tröjan var skadad i nederkanten av brand. Tröjan var svedd i kanten. Han är osäker på om trosorna hade brännskadats. Hon hade på sig kläderna under hela transporten in till akutrummet. Hon var uppjagad, men hon var saklig. Han frågade ett par gånger om vad det var vätska men fick inte något svar. Hon benämnde den bara som vätska. Kvinnan sa inget om varför sambon hade gjort som hon berättade.

Max Gustafsson har uppgett bl.a. följande. Han ingick inledningsvis i den andra ambulansbesättningen på plats. När han kom in i huset hade den första besättningen hunnit ta hand om patienten. Hon satt i en fätölj när han kom in. Hon var ordentligt brännskadad från midjan och ner. Huden var bortfläkt på benen och hon hade synliga brännskador på händerna. Det luktade brandrök i huset och om hennes kläder. Kollegorna gav morfin mot smärtan. Benen lindades in i lakan för att kunna förflytta kvinnan. Hon bars ut till ambulansen. Max Gustafsson följde med i ambulansen tillsammans med Stefan Tjikkom.

De gav henne lite vätska och behandlade henne. Hon var medtagen och hade hög puls. Hennes andning var ansträngd. Hon var nästan helt medvetslös i början. Hon piggnade på sig lite i ambulansen och var talför men sluddrade lite. De hann inte inspektera hennes skador så noga i ambulansen. Han tyckte att kvinnan blev alert och verbal efter att behandlingen hade satts in. Hon reagerade normalt på den smärtlindrande behandlingen.

Han och Stefan Tjikkom frågade kvinnan vad som hade hänt. Hon var upprörd på sambon. Hon kallade sambon för gubbdjäväl upprepade gånger under hela transporten. De frågade igen vad som hade hänt. De förstod att hon var mycket arg på sambon. Hon berättade att hon hade suttit eller legat på soffan, när sambon hade kommit in med en flaska med någon vätska och hållt vätskan på henne. Han hade

sedan tänt eld. De frågade vad det var vätska men hon visste inte vad det var. Annars ojade hon sig mest under färden.

Simon Erdin har vidare berättat följande. Han ringde kl. **02.20** till Else-Maj Erdins telefon utan något svar. Kl. **02.21** ringde Simon Erdin till Albert Brand, som svarade och samtalet pågick i en minut och en sekund. Albert Brand befann sig i en polisbil på väg från Sarvisvaara till Gällivare. Albert Brand var missnöjd över att polisen hade kontaktats. Någon hade ringt polisen. Simon sa till Albert Brand att han borde ha förstått att de båda kunde ha dött. Då fick han till svar att han blev så trött på tjetet, att det även var hans hus och att han skulle lära henne en läxa. Han sa någonting om att hade din jävla flickvän, men då lade Albert Brand på luren. Rikard Erdin fick ingen känsla av att Albert Brand förstod vad som hade hänt. Albert Brand verkar inte fatta att Else-Maj Erdin var så illa därän eftersom denne tyckte att det var onödigt att det ringdes till polisen. Det verkade inte som att Albert Brand hade insett vad han hade gjort. **Albert Brand** har uppgett att han inte kommer ihåg samtalet.

Av **Simon Erdins** förhör har framkommit att han kl. **02.22** ringde till Rikard Erdin och att samtalet pågick i två minuter och fem sekunder.

Enligt **händelserapporten** lämnade polisen platsen med Albert Brand kl. **02:35** och de befann sig på polisstationen i Gällivare kl. **03:34:55**.

Albert Brand har berättat att efter att han hade kommit till polisstationen, fick han lämna alkoholutandningsprov som visade på 0.41 milligram i utandningsluften. Det har inte presenterats någon utredning i målet som visar exakt när Albert Brand fick lämna alkoholutandningsprov. Först dagen efter fick Albert Brand veta av polisen att Else-Maj Erdin var skadad och att hon var förd till sjukhuset.

Simon Erdin har vidare berättat att kl. **06.40** ringde någon vid Gällivare sjukhus till honom och berättade om Else-Maj Erdins skador.

Utredningen om de efterföljande undersökningarna och utlåtandena

Polisen genomförde den 12 januari 2022 kriminalteknisk platsundersökning över vilket upprättades protokoll. I **platsundersökningsprotokollet** har bl.a. följande antecknats.

På snökarmen till höger om villans ingång stod en soffa med brandskador. På den vänstra sidan låg en hög brända textilier. På soffan och textilierna fanns snö (fu-prot s 21 bilderna 3-4).

Soffans ytskikt var i skinn och fyllningen av syntetiskt material. Från soffans framsida set var vänstra sidas ovansida och ner på halva ryggdynan bränd. På sittedynan iakttogs inga brandskador. På soffan låg även en bränd skinnkudde och blå plast som bedömdes vara rester från en IKEA-påse (fu-prot s. 22-23 bilderna 5-7).

Högen med brända textilier till vänster om ingången bestod av en ljus trasmatta, en röd ullmatta och tygrester av det som bedömdes varit en hundbädd med grönaktig fyllning (fu-prot s 21 bild 3).

I villan luktade det brandrök.

På golvet i vardagsrummet iakttogs värme/brandskadade märken och sot. I sotet iakttogs mönster som efter att någon sopat i sotet/brandresterna (fu-prot s 24-26 bilderna 9-12).

Till höger innanför ytterdörren stod två sopar med sot på borstarna. I det brända området på golvet nedanför trappan iakttogs fastbränt grönt stoppningsliknande material (fu-prot s 26 bild 11-12).

I hallen utanför badrummet låg en grön 5 liters bensindunk som var tom. På dunken var locket lätt fast skruvat. Innehållet som varit i dunken doftade motorbensin (fu-prot s 27 bild 13).

Sammanställning av undersökningar och resultat

I villan har tre värme/brandskadade områden och sot iakttagits på golvet i vardagsrummet. I sotet iakttogs mönster som efter att någon sopat i sotet/brandresterna.

Till höger innanför ytterdörren stod två sopborstar med sot på borsten. Mindre mängder av brandresterrester och sot fanns på golvet in till badrummet. Den brända soffan som stod ute var bränd på bakstyckets högra sidan från golvnivå och upp över nackstödet och ner på ryggdynans övre del.

På mattorna iakttogs mindre brända områden. Hundbädden som var i nylonliknande material med grön stoppning var hårt bränd.

På den svarta fåtöljen som målsägande enligt uppgift suttit i under händelsen iakttogs inga brandskador. Vart fåtöljen stått vid händelsen gick inte att fastställa.

Analys och slutsats

På golvet i vardagsrummet fanns märken efter värme/brand på tre olika områden som visar att det brunnit.

På soffan som stod utanför villan fanns skador som visar att den högra delen på soffans baksida, nackstöd och halva ryggdynan på framsidan brunnit.

På två mattor och en hundbädd som låg ute i snön iakttogs skador som visar att de brunnit.

I värme/brandskadorna och sotet iakttogs mönster som efter att någon sopat i sotet/brandresterna vilket ger stöd för att någon sopat golvet efter branden.

Två sopor som stod intill ytterdörren hade sotig borst vilket ger stöd för att soparna använts för att sopa i brandresterna/sotet på golvet.

I hallen utanför badrummet låg en tom bensindunk. Vid undersökningen har ingen naturlig brandstiftare så som ex. el kunna kopplas till branden.

Utseendet på soffans och mattornas brandskador ger starkt stöd för att brännbar vätska använts som brandstiftare.

Den sammantagna bedömningen ger starkt stöd för att någon hållt/tappat ut brännbar vätska på soffans bakstycke och nackstöd och på de två mattorna och hundbädden, vätskan har därefter antänts. Efter branden har soffan, två mattor och hundbädden tagits ut. Golvet i vardagsrummet har efter branden sopats. Om branden antänds uppsåt eller av oaktsamhet har ej gått att fastställa.

Räddningstjänsten Gällivare har genom insatsledaren lämnat följande utlåtande, som kvalitetssäkrats av brandingenjör. I **utlåtandet** har bl.a. följande antecknats av intresse.

Kl 02.08 Bedöms att det inte finns någon risk för återantändning och att det inte föreligger något behov av efterbevakning. Räddningstjänst avslutas och samtliga enheter lämnar platsen.

Faktiska brand- och rökskador

Det har brunnit i en soffa, ungefär en sittplats är brandskadad. Det ligger brandskadade filtar och mattor på golvet. Golvet har brandskador på flera ställen.

Faktiska personskador

Bedömning på plats är att kvinna är svårt brännskadad.

Risk för brand- och rökspridning samt risk för uppkomst av farlig miljö för människor att vistas i

Det var ingen pågående brand då räddningstjänsten kom till platsen. Branden i soffan hade slocknat. Det finns inget som tyder på att branden har självslocknat då det fanns

gott om bränsle i soffan och syrebrist inte ännu torde hunnit uppstå. Troligtvis har någon släckt branden med vatten, de filter eller mattor som också påträffats brandskadade kan ha använts för att släcka.

Om branden fortgått så fanns stor risk för brandspridning från objektet som först antändes. Soffan består av brännbara material som brinner med hög energi. Huset är byggt i trä utan några särskilda brandavskiljningar.

Stor risk för totalbrand i hela byggnaden och uppkomst av farlig miljö att vistas i. Om branden hade fått fortgå hade det varit livsfarligt att vistas i eller i närhet av huset.

Ingen risk för brand och rökspridning till närliggande fastigheter då inga byggnader finns i dess närhet.

Ingen risk för brandspridning till skog och mark då marken vid tillfället är täckt med snö.

Samlad bedömning

Det var ingen pågående brand då räddningstjänsten kom till platsen men om branden inte hade slocknat så hade det varit stor risk för brandspridning i hela byggnaden med totalbrand som följd. Om någon hade befunnit sig i byggnaden eller i dess närhet så hade det varit förenat med livsfara.

I **rättsintyg daterat den 14 februari 2022** avseende **Else-Maj Erdin** har antecknats bl.a. följande.

Sammanfattning av polisens handlingar

Misstänkte säger att målsägande inte på något sätt fått någon bensin på sig eller att det brunnit på henne och förklarar att hon efter att det slocknat på golvet har suttit där och då kan ha fått dessa skador av det varma golvet.

Sammanfattning av inkommet bildmaterial

I bildbilaga bestående av 7 fotografier tagna av polisen ses en soffa som framför allt är eldhärjad över ena sitsens rygg.

I bildbilaga bestående av 13 fotografier tagna av polisen framkommer följande fynd:
Brännskada över vänstra underarmen, armbågsregionen och överarmens bakre delar.
Brännskador över hela benens fram- och baksidor samt under båda fotsulor.
Brännskador på vänstra höften, vänstra flanken och delvis över bukens nedre delar.
Brännskador på högra underarmens sträcksidor.
Brännskador på hela högra foten.
Ytligare brännskador på sätet

Utlåtande**Påvisade skador**

Omfattande brännskador på omkring 45 % av kroppsytan med brännskador kring hela underbenen, på och under fötterna, på skinkorna, kring ändtarm och underliv, på högra låret, vänstra höften, vänstra flanken och delvis över bukens nedre delar, på underarmarna och vänstra överarmen.

Svedd i håret, sot i mun, näsa, svullen tunga och svullna slemhinnor samt sot långt ned i luftvägarna med tecken på inhalationsskada.

Opereras flera gånger och råkar under vårdtiden ut för ett flertal komplikationer med infektioner, hjärtrytmrubbningar, störningar av tarmens funktioner, medvetandepåverkan med misstanke om hjärnstamsskada mm

Skadornas uppkomstsätt

Skadorna företer ett utseende starkt talande för att de uppkommit till följd av kraftig hetta såsom vid brand. Skadorna kan inte ha uppkommit på det sätt som misstänkt beskriver. De uppkomna skadorna och sot långt ned i luftvägarna talar starkt för att det

brunnit mycket nära eller på målsägande. Skadeutbredningen talar för att hon suttit i soffan när den brunnit med eller utan brännbar vätska.

Skadornas ålder

Skadornas utseende är förenligt med att dessa uppkommit vid den uppgivna tidpunkten.

Skadornas svårighetsgrad

Skadorna har varit livshotande. En livshotande skada är en skada som bedöms ha medfört en beaktansvärd risk för dödlig utgång om skadan inte kommit under behandling. Skadorna kommer leda till omfattande kvarstående kroppsliga men i form av ärr men även möjligen hjärnskador och andra skador på kroppens inre organ.

I **protokoll över rättsmedicinsk obduktion** som förrättades den 23 februari 2022 har antecknats bl.a. följande.

Utlåtande

Påvisade skador

Utbredda kirurgiskt behandlade brännskador på bålens ryggsida, bålens vänstra sidoomfång, båda benen och båda fötterna.

Påvisade sjukliga förändringar

Tecken på allmän organsvikt i form av vätskebemängda inre organ, akut bukspottkörtelinflammation, akut dubbelsidig varig njurinflammation och sönderfall av tunntarmen och grovtarmen med avföring och stor mängd vätska i buken. Måttlig åderförkalkning i stora kroppspulsådern.

Övriga obduktionsfynd

Resttillstånd efter kirurgiskt avlägsnande av livmodern och blindtarmens maskformiga bihang.

Rättskemisk undersökning

Vid rättskemisk undersökning påvisades i lårblod propranolol (läkemedel mot högt blodtryck), amiodaron (läkemedel för stabilisering av hjärtrytmen), ndesetylamiodaron (omsättningsprodukt av amiodaron), desmetylmirtazapin (omsättningsprodukt av det antidepressiva läkemedlet mirtazapin), mirtazapin (läkemedel mot depression), paracetamol (smärtlindrande läkemedel), dexmedetomidin (ångestdämpande och smärtstillande läkemedel), ketamin (narkosmedel) och oxikodon (smärtlindrande läkemedel).

Samtliga påvisade läkemedelshalter har varit behandlingsordinära.

Skadornas uppkomstsätt

Undersökningsfynden och journaluppgifterna talar starkt för att brännskadorna uppkommit genom direkt kontakt med eld – d.v.s. Fynden/resultaten har karakteristika som är typiska. Sannolikheten för alternativ är mycket liten.

Dödstidpunkt

Uppgifterna i utredningsunderlaget visar att Erdin, Inger ELSE-MAJ avled den 19 februari 2022.

Dödsorsak

Undersökningsfynden och omständigheterna talar starkt för att allmän organsvikt med brännskada som underliggande orsak har orsakat dödsfallet – d.v.s. Fynden/resultaten har karakteristika som är typiska. Sannolikheten för alternativ är mycket liten.

Dödssätt

Uppgifterna i utredningsunderlaget anger att brännskadorna orsakats av annan persons handling. Undersökningsfynden talar inte emot att så varit fallet – d.v.s. fynden talar varken för eller emot/ tillåter ingen slutsats om: Fynden/resultaten har inga eller ospecifika karakteristika. Avsikten med handlingen kan inte avgöras utifrån de rättsmedicinska undersökningsfynden, varför dödssättet rättsmedicinskt klassas som oklar onaturlig död.

Tingsrättens närmare överväganden

Genom Albert Brands egna uppgifter som stöds av Stephanus Vermeuls, Isak Bolins, Stefan Tjikkoms och Max Gustafssons berättelser, vars tillförlitlighet tingsrätten inte har anledning att ifrågasätta, tillsammans innehållet i platsundersökningsprotokollet och räddningstjänstens utlåtande, är utrett att gärningarna under åtalspunkterna 1.1 och 1.2 utspelat sig inne i vardagsrummet i Albert Brands och Else-Maj Erdins gemensamma bostad med adressen Sarvisvaara 14, Nattavaara, Gällivare kommun.

Enligt Albert Brands egna uppgifter vid huvudförhandlingen och i larmsamtalet lämnade vänparet hans och Else-Maj Erdins bostad vid midnatt mellan den 9 och 10 januari 2022, att det då ännu inte hade brunnit i bostaden och att Else-Maj Erdin fortfarande var oskadd. Någon annan utredning än Albert Brands egen berättelse i dessa avseenden har inte lagts fram för tingsrätten utan tingsrätten godtar Alberts Brands uppgifter härom eftersom de inte framstår som uppenbart osannolika. Det är vidare utrett genom Albert Brands egna uppgifter, som stöds av platsundersökningsprotokollet och räddningstjänstens utlåtande att han efter midnatt anlagt brand i vardagsrummet på sätt som påstås i gärningsbeskrivningen under åtalspunkten 1.2.

Av Simon Erdins berättelse, som är förenligt med Albert Brands egna uppgifter framgår att Albert Brand ringde Simon Erdin kl. **00.34** utan att få svar. Albert Brand har berättat att han direkt därefter ringde till Rikard Erdin, vilket denne bekräftat i sitt förhör. Av Rikard Erdins uppgifter har framkommit att under samtalet hörde Rikard Erdin brandvarnaren tjuta, att Albert Brand uppgav att han hade hållt ut bensin i huset och tänt eld, att Else-Maj Erdin lät plågad och panikslagen samt skrek bl.a. att de skulle larma polisen, att Rikard Erdin därefter ringde till 112 och larmade om branden. Det har inte vid huvudförhandlingen presenterats något exakt tid när 112 mottog samtalet, men av räddningstjänstens utlåtande framgår att räddningstjänsten mottog sitt larm om brand i bostaden kl **00.43**.

Genom dessa uppgifter tillsammans med uppgifterna som framkom under larmsamtalen samt rättsintygets utlåtande om skadornas ålder finner tingsrätten utrett att branden och Else-Maj Erdins skador uppstod **den 10 januari 2022** någon gång efter kl **00.00** fram till kl. **00.34**. Utifrån dessa klockslag och Albert Brands egna uppgifter vid huvudförhandlingen och i larmsamtalet om vad han företog sig efter att vänparet lämnade bostaden samt innan uppkomsten av branden och Else-Maj Erdins skador, framstår det som övervägande sannolikt att han - i enlighet med sina i dessa avseenden ovederlagda uppgifter - kan ha lämnat bostaden för att hämta bensindunken någon gång mellan kl 00.10 - 00.15 och att branden och Else-Maj Erdins skador uppkom någon gång efter kl **00.10 – 00.15** och åtminstone några minuter innan kl. **00.34**.

Det är vidare styrkt genom Stephanus Vermeuls, Stefan Tjikkoms och Max Gustafssons berättelser att de vid ankomsten till bostaden som skedde någon gång mellan 01:30 - 01:45-tiden iakttog att Else-Maj Erdin hade omfattande färska brännskador på sin kropp. Genom vad som framgår av dokumentationen i rättsintyget och obduktionsprotokollet är styrkt att Else-Maj Erdin hade de i gärningsbeskrivningen under åtalpunkten 1.1. samtliga angivna skadorna, att skadorna på huden betecknats som brännskador, att hon lidit av andningssvårigheter och att det i luftvägarna funnits tecken på inhalationsskador.

Det är utrett genom obduktionsprotokollet att Else-Maj Erdin avled den 19 februari 2022 på sjukhus i Uppsala.

Som framgår ovan var rättsintyget upprättat före det att Else-Maj Erdin avled den 19 februari 2022. Av rättsintyget framgår Else-Maj Erdin hade opererats flera gånger och råkat under vårdtiden ut för ett flertal komplikationer med infektioner, hjärtrytmrubbningar, störningar av tarmens funktioner, medvetandepåverkan med misstanke om hjärnstamsskada mm.

Redan i rättsintyget bedömdes att brännskadorna m.m. ha en sådan svårighetsgrad att de var livshotande. Rättsläkaren förklarade att en livshotande skada är en skada som

bedöms ha medfört en beaktansvärd risk för dödlig utgång om skadan inte kommit under behandling. Rättsläkaren uttalade vidare att skadorna skulle komma leda till omfattande kvarstående kroppsliga men i form av ärr men även möjligen hjärnskador och andra skador på kroppens inre organ. Att det faktiskt uppkom sådana skador på kroppens inre organ framgår av obduktionsprotokollet under rubriken sjukliga förändringar i vilket det antecknats att det förekom tecken på allmän organsvikt i form av vätskebemängda inre organ, akut bukspottkörtelinflammation, akut dubbelsidig varig njurinflammation och sönderfall av tunntarmen och grovtarmen med avföring och stor mängd vätska i buken. Under rubriken dödsorsak i obduktionsprotokollet antecknades att undersökningsfynden och omständigheterna talar starkt för att allmän organsvikt med brännskada som underliggande orsak har orsakat dödsfallet – d.v.s. Fynden/resultaten har karakteristika som är typiska. Sannolikheten för alternativ är mycket liten. Tingsrätten kan alltså konstatera att de dokumenterade skadorna enligt rättsintyget sammanfaller med de skador och följdskador som dokumenterats i obduktionsprotokollet. Vad som framkommit genom de ovan redovisade undersökningsfynden och övriga omständigheter i de rättsmedicinska undersökningarna som skett före och efter det att Else-Maj Erdin avled, ger ett övertygande stöd för rättsläkarens uttalande om att allmän organsvikt med brännskada som underliggande orsak har orsakat dödsfallet. Det har inte framkommit något i undersökningarna eller av utredningen i övrigt som talar för en sannolik alternativ dödsorsak. Tingsrätten finner alltså styrkt att Else-Maj Erdin avled på påstådd tid och plats på grund av allmän organsvikt, som var en följd av brännskadorna.

Tingsrätten har härfter att pröva om åklagaren styrkt sitt påstående om att Albert Brand höll ut brännbar vätska på eller i närheten av Else-Maj Erdin och därefter antänt vätskan. Utifrån Albert Brands förnekande av åklagarens påstående i denna del och hans berättelse om vad som hände efter det att han återvände till huset, ska tingsrättens bedömning till en början ta sikte på den bevisning, som av åklagaren annars har åberopas till stöd för gärningspåståendet (jämför NJA 2015 s. 702).

Det kan inledningsvis konstateras att det påträffats en 5 liters 4-takts bensindunk på golvet i vardagsrummet, vilken Albert Brand medgett att det var den dunk, som han hämtade från sin verktygscontainer. Dunken rymmer alltså med marginal de olika angivna mängder bränsle, som Albert Brand uppgett i larmsamtal att han hållt ut.

Stephanus Vermeul har lämnat uppgifter om och visat för rätten på fotografi den brunna soffans placering, som i huvudsak överensstämmer med vad Albert Brand berättat om var soffan stod i vardagsrummet när han höll ut bensinen och tände eld. Uppgifterna om soffans placering är också förenliga med de brännmärken i golvet och förekomst av sot, som påträffats i vardagsrummet i höjd med öppningen mot köket (se fu-prot s 26 bilderna 11 och 12). Polisens rekonstruktion såvitt avser soffans placering (fu-prot s 28 bilderna 14 och 15) synes därför stämma väl överens med vad Stephanus Vermeul och Albert Brand berättat. Tingsrätten finner alltså utrett att soffan var placerad på det sätt som Albert Brand och Stephanus Vermeul berättat om och att angivna fotografier väl avspeglar deras uppgifter om soffans placering.

Av det tekniska protokollet framgår att inom ett område på golvet vid köksöppningen framför ytterdörren påträffats värme/brandskadade märken och sot. Området förekommer i fotografi (fu-prot s 26 bilderna 11 och 12) Enligt tingsrättens uppfattning framgår det av fotografiet (fu-prot s 26 bild 12) att de värme/brandskadade märkena är tämligen begränsade i omfång varav fem synliga märken är i huvudsak rundade i olika omfång om någon eller några centimeter och ett avlångt smalt format märke omfattar några centimeter. Några av de rundande märkena är placerade bredvid varandra och andra inom några centimeters upp till cirka en decimeters avstånd från varandra. Det avlånga märket är på någon centimeters avstånd från det närmaste rundande märket; och de är skilda från varandra inom några centimeters avstånd.

Albert Brand har invänt att den långa röda trasmattan legat 180 grader jämfört med vad som framgår av polisens rekonstruktionsfotografier (se fu-prot s 28, bilderna 14 och 15) Som tingsrätten har förstått det, innebär detta att den del av mattan, som är mest nedsotad och trasig/bränd i kanten på två ställen, har legat på baksidan av och i

höjd med vänster sittplats sett från soffans framsida (se foto 14). Enligt tingsrättens uppfattning stämmer brandskadorna på mattan och förekomsten av sot väl med brand/värmemärkena på golvet och brandskadorna samt sotförekomsten på soffans bakrygg.

Av det tekniska protokollet (fu-prot s 22 bild 5) framgår att sett från soffans framsida var vänstra sidas ovansida och ner på halva ryggdynan bränd. På sittdynan iaktogs inga brandskador. Soffans vänstra sida sett från soffans framsida visade brandskador på sidan och ryggsidan (fu-prot s 22 bild 6). På soffans baksida fanns ett bränt område på vänster sidan sett ur soffans framsida (fu-prot s 22 bild 7).

Tingsrätten kan konstatera av denna utredning att brandskadorna på soffan är koncentrerade och tydligt avgränsade till den vänstra delen sett ur soffans framsida och alltså motsvarar vänster sittplats. Det finns inga skador på de övriga två sittplatserna i soffan. Av fotografierna av soffan kan vidare konstateras att de största och djupaste brandskadorna finns på vänster sittplats soffrygg och en skinnkudde.

Enligt tingsrättens uppfattning – som även kommer till uttryck i analysen och bedömning i platsundersökningsprotokollet - visar undersökningsfynden i soffan, på trasmattan och på golvet att brännbar vätska hållts koncentrerat över bakstycket och nackstödet vid vänster sittplats, att vätskan därefter antänts och att den primära branden därefter uppstått vid vänster sittplats. Tingsrätten bedömer att bränn/värmeskadorna på golvet och trasmattan kan förklaras med antingen att brännbar vätska droppat ned på trasmattan och golvet och därefter antänts eller – mer troligt - att brinnande material från soffan fallit ner på trasmattan och golvet och därigenom förorsakat skadorna på golvet och mattan.

Av **obduktionsprotokollet** framgår under rubrikerna bålén, benen, fötterna och armarna bl.a. följande. Huden över bålens ryggside visar över stora delar avsaknad av yttlig hud. Områdena där huden avlägsnats har i stor del rektangulär till kvadratisk form med mellanliggande ”ramar” av intakt hud. Hudytan inom områdena där yttersta lagret saknas har ett finrutigt mönster. I sin helhet mäter området med huddefekter cirka 50

cm i bredd och 35 cm i längd. Huden i sätesregionen är delvis täckt av nät av hud som är fastsatt med metallmärlor. Inom de områden där detta inte ses är huden mörkt brunaktigt missfärgad och har torr, hård nästan pergamentartad yta. På bålens vänstra sidoomfång finns ett bandformat område där huden är blek med en mörkt brunrosa randzon. Området mäter ungefär 22 cm i bredd och upp till 4 cm i längd och har sitt centrum ungefär i främre armhålelinjen, ungefär 9 cm ovan navelplanet. I dess bakre del ses ett nätformat hudstransplantat. Längre ner på bålens vänstra sida ses ett område som är täckt av ett nätformat hudstransplantat. Området har oregelbunden form och mäter cirka 6 cm i bredd och 5 cm i längd. Inga skador ses på bålens framsida eller högra sidoomfång.

På högra låret saknas merparten av mjukvävnaden från höftregionens utsida vidare ner över samtliga sidor på benet inom ett område som sammantaget mäter cirka 45 cm i längd. På ungefär nedre tredjedelen av låret och fortsättningsvis ner över underbenet och foten finns mjukdelarna kvar men de är täckta av nätformade hudstransplantat. Hudstransplantaten omfattar hela fotryggen. I fotsulan och på tårnas sträcksidor undantaget andra tån är huden väsentligen intakt. På andra tån saknas hudens övre lager. På vänstra låret ses intakt hud motsvarande framsidan. I övrigt är huden täckt av ett nätformat hudstransplantat där hudytan är flammigt gråbrun. Nästan intakt hud men med en ytlig rutnätsmönstrad defekt ses även på övre delen av vänstra underbenets framsida. Detta område mäter cirka 12 cm i längd och upp till cirka 10 cm i bredd. Övriga delar av vänstra underbenet är täckt av nätformat hudstransplantat. Större delen av vänstra fotryggen är täckt av hudstransplantat. Huden i fotsulan är väsentligen oskadad. Större delen av vänstra fotranden visar likaså oskadad hud, även tårna.

Inga skador ses på högra överarmen. På högra underarmens sträcksida ses ett 10-tal sammanflytande svartröda till blårröda skarpt avgränsade hudmissfärgningar med oregelbunden form. De ses inom ett sammantaget cirka 14 cm långt och 7 cm brett område som har sitt centrum ungefär 14 cm nedom armbågen, ungefär i sträcksidans mittlinje. Ungefär mitt på högra underarmens böjsida ses en blårröd oregelbunden hudmissfärgning mätande cirka 8 cm i längd och 6 cm i bredd. Den har sitt centrum ungefär 12 cm nedom armbågsleden, ungefär 1 cm till vänster om lillfingersidan och

böjsidans mittlinje. På övre delen av högra underarmens böjsida ses en utstansad huddefekt på platsen för en blodåder. Spritt över hela högra handryggen ses ett stort antal oregelbundna, skarpt avgränsade blåliga hudmissfärgningar, den största mäter cirka 2 x 2 cm. Inga skador ses i handflatan.

På vänstra överarmens utsida och nedre hälften av dess sträcksida ses nätformade hudtransplantat som är fastsatta med metallmärlor. Transplantatet fortsätter även en bit in på angränsande delar av underarmens böjsida. Området med transplantatnätet mäter totalt cirka 30 cm i längd och upp till 18 cm i bredd. På övre delen av vänstra underarmens sträcksida ses ett 5-tal sammanflytande blåroda oregelbundna skarpt avgränsade hudmissfärgningar inom ett cirka 6 cm långt och 6 cm brett område som har sitt centrum ungefär 6 cm nedom armbågsleden, ungefär 1 cm till höger (mot tumsidan) av sträcksidans mittlinje. Något längre ner på vänstra underarmens sträcksida ses ett i grova drag ovalt formad svartröd hudmissfärgning mätande cirka 1,5 cm i bredd och 1 cm i längd. Mitt på vänstra handryggen ses flera oregelbundna svartlila till blåroda hudmissfärgningar, varav den största mäter cirka 3 x 3 cm och är belägen till höger (nära tumryggen). Ungefär på mitten av tummens grundled ses en rundad blåröd hudmissfärgning mätande cirka 1,5 cm i diameter.

I rättsintyget har fotografierna av Else-Maj Erdins beskrivits enligt följande.

Brännskada över vänstra underarmen, armbågsregionen och överarmens bakre delar.

Brännskador över hela benens fram- och baksidor samt under båda fotsulor.

Brännskador på vänstra höften, vänstra flanken och delvis över bukens nedre delar.

Brännskador på högra underarmens sträcksidor.

Brännskador på hela högra foten.

Ytligare brännskador på sätet

Tingsrätten noterar att det redan i rättsintyget bedömts att de uppkomna skadorna och sot långt ned i luftvägarna talar starkt för att det brunnit mycket nära eller på målsägande och att skadeutbredningen talar för att hon suttit i soffan när den brunnit med eller utan brännbar vätska.

Fotografierna av Else-Maj Erdins rygg, sätesregion, ben och fötter visar enligt tingsrättens uppfattning på ett antal avlånga rundade områden på sätesregionen där huden brunnit av, två längs förlöpande hudskador på vänster ben från sätet varav ett längs hela yttersidan och ett på insidan av låret ner över framsidan och baksidan av knät och vidare på framsidan av underbenet och övre baksidan av vaden förlöpande hudskada med tydligt avgränsande kanter. På höger ben och höger fot framgår av fotografiet en sammanhängande heltäckande hudskada över framsidan av benet. Två tvärförlöpande hudskador varav den ena på låret strax ovanför knävecket och den andra på vaden strax nedanför knävecket.

Utseendet av skadorna enligt fotografierna ger ett starkt stöd för slutsatsen att brandfarlig vätska runnit på Else-Maj Erdin dels längs armarna, från ryggen ner över sätet och dels längs grenen, benen och på fötterna; samt att vätskan sedan antänts och brunnit på angivna kroppsdelar. Den rättsmedicinska dokumentationen av skadorna i rättsintyget och obduktionsprotokollet tillsammans med fotografierna ger vid handen att brännskadorna på ryggen och sätet sammanfaller med skadorna på soffans ryggdyna och skinnkudden med fynden av brandskador på den aktuella soffan. Utifrån brandskadans placeringar och omfattningar på soffryggen och skinnkudden samt utseendet och utbredningen av brännskador på Else-Maj Erdins säte talar det mycket starkt för att skinnkudden legat med den brända sidan upp på soffans vänstra sätesdyna sett ur soffans framsida. Av rättsintyget har framkommit att Else-Maj Nordins hår var svett, att hon hade sot i mun och näsan, att hennes tunga var svullen tunga och hennes slemhinnor var svullna och att hon hade sot långt ned i luftvägarna med tecken på inhalationsskada.

Vid en samlad bedömning av samtliga nu angivna omständigheter finner tingsrätten i i likhet med vad som uttryckts i utlåtandena rättsintyget och obduktionsprotokollet att det har brunnit mycket nära och på Else-Maj Erdin och att hon suttit i soffan på vänster sittplats sett ur soffans framsida när den och hon brunnit med brännbar vätska. Samtlig nu angiven utredning ger ett övertygande stöd för att Else-Maj Erdin satt på vänster sittplats i soffan med sin rygg mot soffryggen och att en inte obetydlig mängd bensin – i vart fall inte understigande den uppgivna mängden om en liter - hållts över

henne och soffan att vätskan kommit i kontakt med hennes armar, rygg, säte, underliv lår, underben och fötter samt soffan vänstra del. Därefter har vätskan antänts och skadorna uppkommit på Else-Maj Erdin.

Av de tillförlitliga förhören med Stefan Tjikkom och Max Gustafsson har dessutom framkommit att Else-Maj Erdin i nära anslutning till den påstådda händelsen berättat för dem att Albert Brand hade hämtat bensen, hållt bensen över henne när hon satt eller var i soffan och att han sedan tände eld. Det har framkommit genom deras förhör att Else-Maj Erdin visserligen var medtagen, kraftigt smärtpåverkad och fått smärtlindrande behandling men att hon ändå haft sådant medvetande att hon förstått och kunnat ge adekvata svar på de frågor som ambulansmännen ställde och att hennes reaktion över det inträffade också framstått som adekvat. Även om det rör sig om andra handsuppgifter, som är tämligen kortfattade, kan tingsrätten konstatera att uppgifterna är helt förenliga med fynden av brandskadorna på och kring soffan och på Else-Maj Erdin. Tingsrätten bedömer därför dessa uppgifter som tillförlitliga och att de ska tillmätas bevisvärde. Dessa uppgifter talar ensamt med viss styrka för åklagarens gärningspåstående.

Vidare framgår av larmsamtalet med Albert Brand att denne uppgett att han hade gått ut, hämtat en dunk med bensen, kommit tillbaka och sedan hållt en liter bensen i soffan som han sedan tände på. Albert Brand har dessutom i huvudsak upprepat dessa uppgifter för Isak Bolin. Även dessa uppgifter stämmer väl överens med den utredning, som tingsrätten redogjort för ovan. Uppgiften om att en liter bensen hållts ut är väl förenlig med skadornas omfattning på såväl soffan som Else-Maj Erdin.

Slutligen framgår av uppspelningen av telefonsamtalet mellan polisen och Else-Maj Erdin att hon begärde hjälp av polisen och att de skulle komma dit samt att hon uttryckte ordet panik upprepade gånger. Det framstår tydligt av samtalet att Else-Maj Erdin höll tillbaka och att hon inte ville att Albert Brand skulle höra eller förstå vad hon ville framföra till polisen. Även dessa uppgifter har ett begränsat bevisvärde för gärningspåståndet.

De övriga dokumenterade fynden av andra brand/värme märken, sotförekomst, brandskadade tyger och placeringen av Else-Maj Erdins skador, ger inget utrymme för att hon på något annat sätt eller på någon plats i vardagsrummet orsakat eller orsakats sina skador. Utseendet och placeringen av hennes skador motsvaras inte på något sätt av att hon skulle ha kommit i beröring med kaminen. En beröring med kaminen skulle heller inte ha kunnat orsaka det sot som hon hade i ansiktet, munnen m.m. Hennes skador ger inte heller något intryck av att hon skulle försökt släcka elden på något sätt. Mot det talar henne samtidiga skador på ryggen och på framsidan benen. Den omständigheten att hon påträffades sittandes i den svarta skinnfåtöljen, som var placerad nedanför trappan invid fönstret och brännmärket i golvet innehållande grönt material leder inte till någon annan bedömning. Åklagarens utredning ger inget klart hur det gick till när Else-Maj Erdin lämnade soffan och hamnade i fåtöljen. Det finns dock inget i utredningen som ger rimligt tvivel om att Else-Maj Erdin själv skulle ha tillfogat sig brännskadorna eller att de skulle ha tillfogats henne på något annat sätt än vad åklagaren gjort gällande.

Vid en samlad bedömning av ovan redovisad utredning finner tingsrätten att åklagaren uppfyllt sin bevisplikt för sitt påstående om att Albert Brand orsakat Else-Maj Erdins död genom att hålla ut brännbar vätska på eller i närheten av Else-Maj Erdin och därefter antända vätskan, varvid hon åsamkats de angivna brännskadorna som sin tur orsakade sådan organsvikt att Else-Maj Erdin avled vid den påstådda tidpunkten.

Albert Brands uppgifter vid huvudförhandlingen om hur han varit placerad när han hällde vätskan, mängden vätska som hälldes ut, var han hällde vätskan, hur han gjorde när han drog tillbaka dunken mot kroppen, vätskans utbredning på golvet och hur han tände på, avviker markant från vad han berättade spontant i dessa avseenden under larmsamtalet och till Isak Bolin, som tingsrätten redan redogjort för ovan. Han har inte kunnat lämna några rimliga förklaringar till varför uppgifterna till larmoperatören och Isak Bolin inte skulle stämma. Alberts Brands beskrivning i dessa avseenden och hans uppgift om att Else-Maj Erdin satt i den svarta fåtöljen vid fönstret när han slängde ut bränslet och sedan antände, förklarar inte hur brandskadorna på Else-Maj Erdin uppkommit. Hans uppgifter är inte förenliga med fynden av de enstaka

bränn/värmemärkena i golvet, brandskadorna på mattorna och brandskadorna på soffan. Den tekniska utredningen motbevisar att branden uppstått på golvet och sedan spridit sig till soffan. Inte heller hans uppgift om att Else-Maj Erdin befunnit sig på golvet vid kaminen när han återkom till vardagsrummet från köket kan, utifrån vad fynden vid den tekniska undersökningen gett, förklara uppkomsten av hennes brännskador. Albert Brands uppgifter framstår därför som medvetet nedtonade, tillrättalagda och konstruerade.

Albert Brands påstående om att han inte heller iakttagit några skador på Else-Maj Erdin under tiden efter det att branden uppkom till dess att hon lämnade platsen med ambulans, ter sig svårförklarlig utifrån vad som kunnat iakttas av fotografierna av Else-maj Erdins skador på armar och ben och uppgifterna som framkommit hennes klädsel, av vilka det framkommit att klädseln inte täckte dessa kroppsdelar. Vidare har framgått även genom rättsintyg som förhören med ambulansmännen att Else-Maj Erdins hår var svett och att hon var sotig i ansiktet och i munnen. Hennes andning var tydligt påverkad. Utifrån dessa omständigheter framstår Albert Brands påståenden som uppenbart oriktiga. Hans uppgifter bär en tydlig prägel av självförnekelse.

Albert Brands uppgifter om att Else-Maj Erdin inte gett uttryck för någon smärta eller annan olägenhet motsägs också av de uppgifter som såväl Rikard Erdin som Simon Erdin lämnat om hur deras mor lät och mådde under deras telefonsamtal med Albert Brand och henne. Även det som kunnat höras av Else-Maj Erdin under polisens telefonsamtal med Albert Brand och henne motsäger Albert påståenden i dessa avseenden.

Albert Brands uppgifter om händelseförloppet från det han hade återkommit till bostaden med bensindunken är alltså motbevisade och tingsrätten finner att det inte har gått till på det sätt som Albert Brand beskrivit händelseförloppet. Sammanfattningsvis innebär detta att tingsrätten finner Albert Brands uppgifter i dessa hänseenden så osannolika att de ska lämnas utan avseende.

Genom den åberopade utredningen finner alltså tingsrätten styrkt att Albert Brand **objektivt** gjort sig skyldig till den åtalade gärningen under åtalpunkten 1.1.

Det är vidare styrkt genom samma utredning att Albert Brand anlagt brand på det sätt som åklagaren gjort gällande i åtalpunkten 1.2. Genom utredningen om vad som användes för att anlägga branden, det som antändes och utifrån räddningstjänstens utlåtande, som tingsrätten inte har anledning att ifrågasätta riktigheten av och ej heller rimligheten i bedömningen, som räddningstjänsten gjort, är det klarlagt att branden inneburit sådan konkret fara, risk och följdverkningar som åklagaren angett i gärningsbeskrivningen. Branden innebar att Else-Maj Erdin förlorade sitt liv. Det är utrett att huset ägdes av Else-Maj Erdin och att hon även samägde övrig egendom som fanns i bostaden. Åklagaren har med detta bevisat sitt påstående om fara på det som angetts i gärningsbeskrivningen. Åklagaren har alltså styrkt att Albert Brand **objektivt** gjort sig skyldig till den åtalade gärningen under åtalpunkten 1.2.

I frågan om hur gärningarna i åtalpunkterna 1.1. och 1.2 ska bedömas i **subjektivt hänseende** anför tingsrätten följande.

Åtalet för mord alternativt synnerligen grov misshandel och vållande till annans död, grovt brott.

Rättsliga utgångspunkter

I 1 kap 2 § brottsbalken stadgas följande.

En gärning skall, om inte annat är särskilt föreskrivet, anses som brott endast då den begås uppsåtligt.

Har gärningen begåtts under självförvållat rus eller var gärningsmannen på annat vis genom eget vållande tillfälligt från sina sinnens bruk, skall detta inte föranleda att gärningen inte anses som brott.

För att dömas för mord måste gärningsmannen alltså ha handlat med uppsåt och uppsåtet ska ha omfattat effekten att den angripne ska dö. En gärningsman har handlat med s.k. avsiktsuppsåt om han eller hon har haft för avsikt att uppnå effekten att den

angripne ska dö och också uppfattat den som praktiskt möjlig. Har gärningsmannen visserligen inte avsett denna effekt men insett att den skulle inträffa eller att den var praktiskt taget oundviklig, har han eller hon haft s.k. insiktsuppsåt. Även den som handlar med likgiltighet inför att effekten att den angripne ska dö, anses ha handlat med uppsåt, s.k. likgiltighetsuppsåt.

Prövningen av om ett likgiltighetsuppsåt föreligger ska ske i två led. Den första frågan som ska prövas är huruvida gärningsmannen har varit medveten om risken för effekten att den angripne ska dö. Om så bedöms vara fallet ska den andra frågan prövas, nämligen om gärningsmannen var likgiltig inför effekten. För den andra frågan har det ansetts vara avgörande huruvida förverkligandet av effekten, vid gärningstillfället, utgjorde ett relevant skäl för gärningsmannen att avstå från gärningen. I allmänhet fordras det att risken för effekten enligt gärningsmannens föreställning var avsevärd. Insikt om att det förelåg en mycket hög sannolikhet för effekten är normalt sett tillräcklig för att uppsåt ska anses föreligga. (Se NJA 2004 s. 176 och NJA 2016 s. 763).

Vid bedömningen av om likgiltighetsuppsåt har förelegat kan det ha betydelse t.ex. om gärningsmannens beteende varit hänsynslöst eller om han eller hon har varit i en upprörd sinnesstämning eller haft ett intresse i gärningen. Vilka omständigheter som får betydelse för bedömningen växlar beroende på förhållandena i det enskilda fallet. Vid impulsstyrda våldsbrott är angreppssättet och den effekt som detta typiskt sett är ägnat att orsaka normalt en utgångspunkt (se NJA 2016 s. 763 p. 23). Knivhugg mot halsen, bröstet eller ryggen är exempel på angreppssätt som typiskt sett är förenade med livsfara (se bl.a. NJA 2011 s. 563). Ett strupgrepp kan, om greppet har viss kraft och varaktighet, anses tala för att uppsåt att döda föreligger eftersom ett sådant angrepp inte är ägnat att endast tillfoga smärta eller skada utan alltid är förenat med livsfara (se NJA 1998 s. 86).

Av Hd's avgörande (NJA 2011 s 563 p 11 och 25) framgår att 1 § 2 st brottsbalken ska såvitt gäller uppsåt endast vara att uppfatta som en erinran om att rus inte utesluter uppsåt. Frågorna om subjektiv täckning enligt vanliga regler med beaktande av den erinran som 1 kap. 2 § andra stycket BrB under alla förhållanden måste anses

innebära, nämligen att den ”impulsivitet, aggressivitet, hämningslöshet, besinningslöshet, omdömeslöshet som så ofta kännetecknar en berusad” inte utesluter att personen handlar uppsåtligt i enlighet med den allmänna uppsåtsläran; ”han ser rätt, men han ser” (Ivar Strahl, Straffansvar vid rus, SvJT 1965 s. 391).

Tingsrättens bedömning

Albert Brand har själv berättat att han hade druckit alkohol före den aktuella händelsen. Av hans egna uppgifter framgår att han blåste 0.41 milligram per liter utandningsluft och av händelserapporten kan tingsrätten sluta sig till att provet måste ha lämnats någon gång efter kl.03.34.55 då det är antecknat att polisen och Albert Brand var på polisstationen. Det hade då förlöpt mer än tre timmar från det att gärningen begicks till dess att provet togs. Av det kan tingsrätten dra slutsatsen att Albert Brands alkoholkoncentration måste ha varit högre vid gärningstillfället och att han alltså varit påtagligt berusad. Av larmsamtalet framgår dock att han svarade tämligen adekvat men medvetet undvikande och nedtonande på larmoperatörens frågor framför allt om hur det var ställt med Else-Maj Erdin. Det framgår inte av larmsamtalet, förhören med Rikard Erdin och Simon Erdin samt Isak Bolin att hans medvetandegrad och perceptionsförmåga varit så nedsatt att han inte har uppfattat vad han har gjort eller att han saknat kontroll över vad han gjorde d.v.s. Albert Brand har inte saknat förmåga att inse gärningens innebörd eller att anpassa sitt handlande efter en sådan insikt. Även innehållet i det rättspsykiatriska utlåtandet ger stöd för denna slutsats.

Av Albert Brands egna uppgifter har framkommit att han blev mycket upprörd efter det att Else-Maj Erdin uttalade sig om att han skulle se på barnporr. Albert Brand har beskrivit att han var trött på Else-Maj Erdins återkommande anklagelser, att han ville - som det får förstås - få henne att inse allvaret i anklagelserna och att ville han sätta skräck i henne. Av förhöret med Rikard Erdin framgår att han vid sitt telefonsamtal, som ägde rum mellan kl 00.34 och 00.43 d.v.s allt mellan 30 minuter - till någon minut efter att gärningen hade utförts, uppfattade Albert Brand som arg, uppjagad och att denne gav uttryckt för att denne var trött på Else-Maj Erdins tjafs, att denne var

likgiltig för vad denne hade gjort, vilka skador som denne hade förorsakat och att Albert Brand skulle lära Else-Maj Erdin en läxa. Även av förhören med Simon Erdin och Isak Bolin samt larmsamtalet har framkommit att Albert Brand uttryckt sig på liknande sätt och att hans sinnestillstånd har uppfattats på liknande sätt. Det finns alltså en rimlig förklaring för hans angrepp på Else-Maj Erdin

Av Albert Brands egna uppgifter framkommer att redan innan han lämnade bostaden hade han bestämt sig för att anlägga brand. Han gick till sin verktygscontainer (Containerns placering framgår av översiktsfotografiet, fu-prot s 20 bild 1. Containern är det större rektangulära vita objektet, som är placerat snett nedom till vänster om bostadshuset). Han sökte efter bensindunken och fann denna och gick därefter tillbaka till huset, hällde ut bränslet och tände eld. Enligt tingsrättens uppfattning innebär det att det har funnits gott om tid för Albert Brand att besinna sig, tänka efter, och reflektera över vad han avsåg att göra, men trots det fullföljde han det som han redan hade tänkt ut innan lämnade huset. Hans handlande vittnar därför om en mot Else-Maj Erdin riktad instrumentell aggression, som drivits av en tydlig strategi.

Av larmsamtalet och Isak Bolins förhör framkommer inte några egna uppgifter av Albert Brand att han hade hållt bensin direkt på Else-Maj Erdin och sedan antänt bensinen. Albert Brand har heller inte pratat om annat än att hade eldat i soffan. Däremot har av Stefan Tjikkoms och Max Gustafssons vittnesmål framkommit att Else-Maj Erdin berättat att Albert Brand hållt vätska över henne och sedan tänt på. Vidare framgår det av tekniska undersökningen av soffan det brunnit enbart på en sittplats och att branden på soffan är klart och tydligt avgränsad till den sittplatsen och bakstycket på soffan. Det är utrett att Else-Maj Erdin satt på den platsen. Det visar med övertygande styrka att Albert Brand medvetet avsett att hålla bensinen direkt på Else-Maj Erdin och antända bensinen. Dokumentation om utbredningen av Else-Maj Erdins skador vittnar om att Albert Brand inte avsett att begränsa skadornas omfattning på henne. Även om Albert Brand var berusad och upprörd, kan det inte ha undgått honom att E-M E satt på just den plats där han hällde bensinen och även om han inte skulle ha hållt bensinen direkt på henne måste han insett risken för att

bensinen skulle komma att rinna på henne. Hans handlande framstår som besinningslöst och hämningslöst.

Av rättsintyget framgår att redan innan Else-Maj Erdin avled bedömdes hennes skador som livshotande och att brandskadorna bedömdes kunna leda till bl.a. skador på kroppens inre organ. Av obduktionsprotokollet framgår att det förelåg sådana skador på de inre organen och att dessa skador ledde till döden. Av detta sluter sig tingsrätten till att det fanns en mycket hög sannolikhet och stor risk för att brandskadorna skulle leda till döden, men den medicinska utredning som presenterats i målet visar inte med tillräcklig säkerhet att döden var oundviklig. Mot det talar bl.a. de vårdinsatser, som sattes in med bl.a. hudtransplantationer på Else-Maj Erdin.

Tingsrätten kan vidare konstatera av Albert Brands egna uppgifter som är förenliga med fynden i bostaden att han inte före eller i handlingsögonblicket inte vidtagit några som helst praktiska åtgärder för att säkerställa att branden skulle få en viss begränsning på Else-Maj Erdin och i bostaden. Det är först efter att branden uppstått som Albert Brand ska ha agerat med att ha hämtat två kastruller med vatten som han ska slängt över soffan, vilket Stephanus Vermeuls uppgifter om förekomsten av vatten på golvet vid soffan ger visst stöd för. Hans egna uppgifter ger dock inget stöd för att han på något sätt medverkat till att begränsa skadorna på Else-Maj Erdin.

Albert Brand har heller efter gärningen inte vidtagit några egna åtgärder för att Else-Maj Erdin skulle hamna under vård. Han synes närmast ha varit likgiltig för hennes skador.

Nu anförda omständigheter leder tingsrätten till den samlade bedömningen att det inte kan anses visat att Albert Brand haft för avsikt (avsiktsuppsåt) att uppnå effekten att Else-Maj Erdin skulle dö. Tingsrätten finner inte heller styrkt att Albert Brand insett (insiktsuppsåt) att döden skulle inträffa eller döden var praktiskt taget oundviklig.

Däremot har Albert Brands beteende innan, under och efter gärningen varit hänsynslöst. Han har varit i en upprörd sinnesstämning. Hans ilska har riktat sig mot

Else-Maj Erdin. Han har motiverat sitt handlande med att han skulle lära henne en läxa om; än att han påstått om att det handlade om att elda i bostaden. Albert Brand har dock faktiskt hållt i vart fall en liter bensin på Else-Maj Erdin och just den sittplats i soffan som hon satt i. Att hälla bensin av ifrågavarande volym över/på/ i direkt anslutning till någon och sedan tända på bensinen är – som framgår av rättsintyget att brännskadorna var livshotande – ett exempel på ett angreppssätt som typiskt sett är förenat med livsfara. Albert Brand måste ha insett att det fanns en möjlighet/risk att den brottsliga effekten - döden - skulle kunna inträda. Albert Brand har innan gärningen inte vidtagit någon åtgärd för att säkerställa en begränsning av skadornas omfattning på Else-Maj Erdin, vilket är tveksamt om det ens varit möjligt. Det finns ingen uppgift eller annan utredning som ger stöd för att Albert Brand efter branden uppkom på Else-Maj Erdin gjort något för att släcka branden på henne eller annars begränsa hennes skador. Han har heller inte därefter medverkat till att Else-Maj Erdin skulle komma under vård utan han har snarare undandragit sig detta. Han har vidare uttryckt sig på ett sådant sätt att han inte brydde sig om effekterna av sitt handlande. Utifrån dessa omständigheter och vad tingsrätten anfört tidigare, finner tingsrätten det styrkt att Albert Brand haft insikt om att det förelåg en mycket hög sannolikhet för döden som effekt av hans gärning. Samma omständigheter gör att det är visat att förverkligandet av effekten vid gärningstillfället inte utgjorde ett för Albert Brand relevant skäl för att avstå från gärningen. Vad som framkommit av det rättspsykiatriska utlåtandet talar heller inte emot denna slutsats.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att det är ställt utom rimligt tvivel att Albert Brand varit medveten om den avsevärda risken för en dödlig utgång och i *gärningsögonblicket* även varit likgiltig inför effekten att Else-Maj Erdin skulle dö. Han har därmed gjort sig skyldig till ett uppsåtligt dödande av Else-Maj Erdin.

Åtalet för mordbrand

Albert Brands sätt att anlägga en brand i bostaden med att hälla ut bensin har inneburit ett medvetet risktagande av honom. Det har förebringats utredning bl.a. räddningstjänstens utlåtande som visar att det har brunnit okontrollerat. Albert Brand

har före gärningen inte vidtagit några åtgärder för att försäkra sig om att branden kunnat begränsas. Han har lämnat uppgifter till målsägandena och Isabell Hedberg om att han tänkte bränna ner huset. Hans förklaring om att han bara tänkte anlägga en liten kontrollerad brand är inte sannolik. Istället visar utredningen att Albert Brand har insett att det förelåg en mycket stor sannolikhet för att risken om att en okontrollerad brand, som innebar fara för annans liv och omfattande förstörelse av annans egendom skulle förverkligas. Hans agerande visar att han i *gärningsögonblicket* även varit likgiltig inför dessa effekters förverkligande. Det är alltså styrkt att Albert Brand har haft uppsåt till alla de moment som ingår i gärningsbeskrivningen under åtalspunkten 1.2.

Rubriceringsfrågorna

Åtalspunkten 1.1

Att hålla bensin över någon och sedan antända måste betecknas som mycket hänsynslöst. Else-Maj Erdin har – som framgår av bl.a. larmsamtalet – befunnit sig i en skyddslös situation. Det är klarlagt genom förhören med Rikard Erdin, Simon Erdin och Isabella Hedberg och larmsamtalet att Else-Maj Erdin känt panik och dödsångest. Det är redan helt uppenbart av dokumentationen om hennes skador men även genom Stephanus Vermeuls, Stefan Tjikkoms och Max Gustafssons vittnesmål att Else-Maj Erdin utsatts för ett synnerligt lidande: Hon har lidit även efter det att hon fick smärtstillande. Dessa omständigheter i förening med Else-Maj Erdins ställning som närstående och att gärningen begåtts i hennes hem talar med betydande styrka för att brottet ska bedömas som mord. För ett annat ställningstagande talar att Albert Brand begått gärningen med s.k. likgiltighetsuppsåt i hastigt mod efter en inte motbevisad uppgift om ett provocerande och nedsättande uttalande av Else-Maj Erdin till Albert Brand. Vid en sammanfattande bedömning är dessa omständigheter dock inte tillräckliga för att brottet skulle anses som mindre grovt. Albert Brand ska därför dömas till ansvar för mord.

Åtalspunkten 1.2.

Eftersom gärningen inneburit fara för annans liv, där faran faktiskt förverkligades, är gärningen att bedöma som mordbrand, ej mindre grovt brott, för vilket Albert Brand ska dömas till ansvar.

Konkurrensfrågan

Albert Brand ska dömas i konkurrens för mord och mordbrand (jmf Ulväng m.fl; Brotten mot allmänheten och staten; Svensk straffrätt IV; JUNO; version 2; avsnitt 3.3.5)

Åtalspunkten 2. (Vapenbrott) Skuldfrågan

Albert Brand har berättat följande. Han fick vapnen för ungefär två år sedan av en tysk dam som skulle flytta tillbaka till Tyskland. I Tyskland är det brukligt att ha vapen som dekorationer på bland annat väggar. Han tänkte ha vapnet som en prydnad bredvid ett björmskinn som hänger i stugan. Han inväntade en vapenamnesti så att han kunde lämna in vapnen till polisen. Under tiden var vapnen inlåsta i ett vapenskåp. Han vidtog inga åtgärder för att försäkra sig om vapnen var äkta eller lagliga att inneha. Han utgick att det var som damen sa att de kunde innehas som prydnadsföremål. Han har inte försökt skjuta med revolvern eller haft ammunition. Det har inte heller varit hans avsikt. Han har ingen större kännedom om svartkrutsvapen. Han har vapenlicens och vet vad som gäller för riktiga vapen. Dessa vapen var inte riktiga.

Tingsrättens överväganden

Av Albert Brands egna uppgifter och åberopat beslagsprotokoll är det styrkt att han på tid och plats innehaft en revolver och ett kulgevär. Genom åberopat protokoll över

undersökning av kulgeväret och revolvern är styrkt att det rör sig om vapen i vapenlagsmening och vapnen omfattas av tillståndsplikt. Det är utrett genom Albert Brands egna uppgifter att han saknat tillstånd för att inneha vapnen. Han har alltså innehaft vapnen utan ha rätt till det.

Av hans egna uppgifter framgår att han har vetat om det krävs tillstånd för att inneha vapen. Han har lämnat motstridiga uppgifter om han förstod att just dessa vapen krävde tillstånd eller inte. Enligt tingsrättens uppfattning visar hans påstående om att han tänkt lämna in vapnen vid en amnesti till polisen om att han varit fullt medveten om risken för att vapnen var tillståndspliktiga. Härigenom framkommer att risken för att vapnen var tillståndspliktiga var avsevärd enligt Albert Brands föreställning. Trots det har han inte vidtagit någon åtgärd för att förvissa sig om vapnen var tillståndspliktiga eller inte. Att vapnen var tillståndspliktiga utgjorde därmed inte ett relevant skäl för honom att avstå från att inneha vapnen. Han har därför begått gärningen med uppsåt.

Han ska därför dömas till ansvar för vapenbrott, som inte är anse som ringa.

Frågan om det särskilda yrkandet

Till följd av utgången i skuldfrågan, då yrkandet är lagligen grundat och det inte är uppenbart oskäligt, ska vapnen förverkas. Beslagen ska bestå.

Påföljds- och utvisningsfrågorna

Utredningen kring gärningarna under åtalpunkterna 1.1. och 1.2 ger i och för sig inte intryck av att ha föregåtts av någon planering utan Albert Brand har hastigt och närmast impulsivt bestämma sig för att agera. Det inte utrett annat än att han begått gärningarna med s.k likgiltighetsuppsåt.

Förhören med Stefanus Vermeul, Stefan Tjikkom och Max Gustafsson visar dock att Else-Maj Erdin led av kraftig smärta under en i förhållande till skadornas omfattning och karaktär lång tid. Else-Maj Erdin skador var obehandlade och hon hade ingen smärtlindring under närmare en timmes tid. Hennes lidande – har som tidigare anförts - varit synnerligen svårt.

Förhören med Albert Brand har också gett intrycket av att Else-Maj Erdins rörelseförmåga och balans varit nedsatt och att det inte enbart berott på alkohol utan även på grund av hennes hälsa. Det tyder på att hon har haft nedsatt förmåga att freda sig själv mot angrepp, vilket Albert Brand måste ha varit medveten om och utnyttjat. Av larmsamtalen med Else-Maj Erdin framgår med all tydlighet att hon fruktat för sitt liv och sin säkerhet och att hon känt panik och allvarlig rädsla efter gärningen. Även förhören med målsägandena och Isabella Hedberg bekräftar denna uppfattning. Else-Maj Erdin måste ha känt allvarlig dödsångest. Eftersom Albert Brand uttalat att syftet med gärningen var att skrämma Else-Maj Erdin måste han ha insett att hans handlande skulle medföra samtliga dessa konsekvenser för henne. Mordet har riktat sig mot en nära anhörig i deras gemensamma bostad. De har haft ett lång förhållande med varandra där intresset av trygghet och tillit är särskilt stort. Samtliga dessa omständigheter talar med betydande styrka för att gärningen varit särskilt hänsynslös (jmf NJA 2021 s 583).

Vid en sammanvägd bedömning av omständigheterna kring gärningen under åtalspunkten 1.1. framstår denna som så kvalificerat allvarlig att den motiverar ett livstidsstraff.

Av det rättspsykiatriska utlåtandet har framkommit att bl.a. det inte föreligger något fängelsehinder och heller inte skäl att överlämna Albert Brand till rättspsykiatrisk vård.

Trots att Albert Brand ovederlagt släckt branden på soffan finns det inte anledning att jämlikt 13 kap 11 § BrB bedöma brottet mordbrands straffvärde lägre eftersom avsevärd olägenhet bestående i bl.a. Else-Maj Erdins skador redan hade uppkommit.

Det åtalade vapenbrottet har i relation till de övriga gärningarna ett begränsat straffvärde.

Det föreligger inte annars några andra försvårande eller förmildrande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet än de som redan anförts kring respektive brott. Det som framkommit i det rättspsykiatriska utlåtandet om Albert Brands person och mående vid gärningen visar att det inte heller av det skälet föreligger någon straffvärdemildrande omständighet enligt BrB 29 kap 3 §.

Albert Brand är tidigare ostraffad.

Tingsrätten har även att beakta bestämmelsen i 29 kap 5 § BrB.

Av NJA 2021 s 583 p 26 - 28 framgår följande. Vid straffmätningen ska domstolen även i skälig omfattning beakta de s.k. billighetsskälerna i 29 kap. 5 § BrB.

Billighetsskälerna kan föranleda att straffet sätts lägre än vad straffvärdet motiverar. Ett sådant skäl är, enligt punkt 2 i paragrafen, att den tilltalade till följd av hög ålder eller dålig hälsa skulle drabbas oskäligt hårt av ett straff utmätt efter brottets straffvärde. Ett annat skäl är, enligt punkten 6 i paragrafen, att den tilltalade förorsakas men till följd av att han eller hon på grund av brottet utvisas ur riket.

Det finns anledning till viss restriktivitet vid användningen av billighetsskälerna i 29 kap. 5 § så att tillämpningen inte leder till en oenhetlig praxis. Det krävs därmed att skälet i det enskilda fallet har viss tyngd för att strafflindring ska kunna medges. När det väl har konstaterats föreligga beaktansvärda billighetsskäl, måste de dock tillåtas få ett märkbart genomslag. (Se NJA 2021 s 377 p. 18 och 19 med hänvisningar.)

Förekomsten av starka billighetsskäl kan motivera att straffet för ett mord, vars straffvärde talar för ett livstidsstraff, bestäms till ett tidsbestämt straff i den översta delen av den tidsbestämda delen av straffskalan (se NJA 2021 s 377 p. 20). Eftersom det normalt föreligger en betydande skillnad i faktisk avtjänandetid mellan ett

livstidsstraff och ett tidsbestämt straff, får det emellertid då förutsättas att billighetsskäl är av särskilt påtaglig natur.

Billighetsskäl är till sin karaktär av mycket varierande slag och detsamma gäller vilken styrka dessa har, både typiskt sett och i det enskilda fallet. Avsikten med regleringen är att hänsyn ska kunna tas till den individuella situation som är föremål för bedömning (NJA 2021 s 687 p 11.)

Tingsrätten har därför att ta ställning till om det föreligger billighetsskäl, som ska föranleda att straffet ändå bestäms till ett tidsbestämt straff

Tingsrätten prövar därför frågan om utvisning i detta sammanhang.

Följande rättsliga utgångspunkter gäller för prövning av frågan om utvisning (se bl.a. NJA 2018 s 491 p 6- 16 och NJA 2014 s 315 9-13)

Bestämmelserna om utvisning på grund av brott finns i 8 a kap. utlänningslagen. Här finns också de särskilda regler som gäller för utvisning av EES-medborgare.

En av de grundläggande förutsättningarna för utvisning på grund av brott är att utlänningen döms för ett brott som kan leda till fängelse. Det krävs dock att utlänningen döms till en svårare påföljd än böter.

Härutöver krävs att brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att utlänningen inte bör få stanna kvar. (8 a kap. 1 § andra stycket och 5 § första stycket utlänningslagen.)

När en domstol överväger om en utlänning ska utvisas på grund av brott ska den enligt 8 a kap. 2 § utlänningslagen ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället. Har utlänningen vistats i Sverige under lång tid gäller enligt 3 § särskilda inskränkningar i fråga om utvisning.

För EES-medborgare förutsätts, för att utvisning ska få beslutas, dessutom att det sker av hänsyn till allmän ordning och säkerhet (se 8 a kap. 5 § första stycket utlänningslagen). Detta krav har sin grund i det s.k. rörlighetsdirektivet (Europaparlamentets och Rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier etc., vilket ersatte det tidigare direktivet 64/221/EEG).

I artikel 27 i rörlighetsdirektivet anges att begränsningar av den fria rörligheten för unionsmedborgare får ske av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa men får inte åberopas för att tjäna ekonomiska syften. Åtgärder som vidtas av hänsyn till allmän ordning eller säkerhet ska stämma överens med proportionalitetsprincipen och uteslutande vara grundade på medborgarens personliga beteende. Tidigare straffdomar får inte i sig utgöra skäl för sådana åtgärder. Medborgarens personliga beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn ska inte accepteras.

Enligt EU-domstolens praxis ska principen om den fria rörligheten för personer ges en vid tolkning. Vidare ska undantagen från rörelsefriheten tolkas restriktivt och räckvidden av dessa inte kunna bestämmas ensidigt av de olika medlemsstaterna. För att kunna hänvisa till begreppet allmän ordning har EU-domstolen uttalat att det under alla omständigheter måste föreligga ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär. (Se NJA 2014 s. 415 p. 12-13.)

EU-domstolen har vidare framhållit att ett verkligt och faktiskt hot mot ett grundläggande samhällsintresse i allmänhet innebär ett krav på att det finns en benägenhet hos den berörda personen att uppvisa samma beteende i framtiden (se

dom av den 13 juli 2017, E, C-193/16, EU:C:2017:542, och dom av den 22 maj 2012, I, C-348/09, EU:C:2012:300).

Bedömningen av om medborgarens personliga beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot ska göras vid den tidpunkt då beslutet om utvisning fattas och utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Av betydelse vid denna bedömning är bl.a. de påföljder som föreskrivs och de påföljder som ådöms, graden av inblandning i den brottsliga verksamheten, skadans omfattning och, i förekommande fall, risken för återfall (jfr EU-domstolens dom av den 13 juli 2017, E, C-193/16, EU:C:2017:542, dom av den 13 september 2016, Rendón Marín, C -165/14, EU:C:2016:675, samt dom av den 23 november 2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708).

Förutom de hittills nämnda kraven gäller även vad som föreskrivs i 8 kap.12-14 §§utlänningslagen. I 12 § har de nu behandlade EU-rättsliga kriterierna införts. I 13-14 §§, anges sådana personliga förhållanden samt sådan anknytning till Sverige som särskilt ska tillmätas betydelse vid beslut om utvisning.

I Regeringens lagrådsremiss den 10 februari 2022: Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk har regeringen i kap 4 och kap 6 redogjort för det rådande rättsläget beträffande – såvitt är av intresse i målet – EES-medborgare. Av redogörelsen framgår bl.a. följande. Till följd av Sveriges medlemskap i EU och den rättsutveckling som detta har medfört inom personrörlighetens område har vissa grupper fått ett utökat skydd mot utvisning, bl.a. hänförligt till vistelsetid. Det gäller strängare krav överlag för att utvisa EES-medborgare och deras familjemedlemmar (8 a kap. 5 § och 8 kap. 12–14 §§ UtL). För sådana personer krävs att utvisningen sker av hänsyn till allmän ordning och säkerhet.

Vidare ska vissa omständigheter kring utlänningens person och levnadssituation – däribland ålder, hälsotillstånd, familjesituation – särskilt beaktas vid ett beslut om avvisning eller utvisning (8 kap. 13 §). Därutöver gäller särskilt kvalificerade krav i fråga om vissa kategorier av EES-medborgare och deras familjemedlemmar. En EES-

medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare som har permanent uppehållsrätt får utvisas endast om det finns synnerliga skäl. För EES-medborgare som är barn eller som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren är skyddet mot utvisning ännu starkare. Sådana personer får inte utvisas annat än om beslutet är oundgängligen nödvändigt av hänsyn till allmän säkerhet. EES-medborgare och deras familjemedlemmar i allmänhet, och långvarigt bosatta sådana personer i synnerhet, åtnjuter alltså ett starkt skydd mot utvisning oberoende av regeln om synnerliga skäl i 8 a kap. 3 § första stycket UtlL.

Reglerna om utvisning av EES-medborgare ska ges en restriktiv tolkning. Utvisning får ske bara om medborgarens personliga beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär (se också NJA 2009 s. 559 och NJA 2014 s. 415 p. 17-8).

Tingsrättens bedömning

Tingsrätten har nu befunnit Albert Brand skyldig till brott, som har en strängare påföljd än böter. Påföljden kommer också att bestämmas till en sådan strängare påföljd. Brotten mord och mordbrand, som Albert Brand gjort sig skyldig till, är med hänsyn till den skada, fara eller kränkning, som de har inneburit för enskilda och allmänna intressen, så allvarliga att han inte bör få stanna kvar.

Straffbestämmelser om mord och mordbrand syftar till att värna respekten för rätten till liv och egendom, vilket är ett grundläggande samhällsintresse. Brott som innefattar ett angrepp mot rätten till liv och äganderätten kan alltså ligga till grund för beslut om utvisning även av EES-medborgare.

De brott som Albert Brand har gjort sig skyldig till – tagande av annans liv och mordbrand - måste ses som ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i

samhället som varje lagöverträdelse innebär. Han är ensamt ansvarig för gärningarna, varav mordgärningen varit särskilt hänsynslös och inneburit ett svårt lidande för offret. För mord är föreskrivet lagens strängaste straff och Albert Brand riskerar ett sådant straff.

I förhållande till brottsligheten och till Albert Brands personliga beteende vid gärningen framstår det som en proportionerlig åtgärd att utvisa honom.

Albert Brand är dock tidigare ostraffad. Det finns inga uppgifter om att han dessförinnan visat några våldsamma tendenser mot Else-Maj Erdin eller någon annan person. Som tingsrätten anført ovan synes gärningen ha skett oöverlagt och impulsivt. Albert Brand är 78 år gammal och det har inte framkommit något om hans person, som visar på en konkret risk för fortsatt brottslighet. Det är inte troligt att det skulle finnas en benägenhet hos Albert Brand att uppvisa samma beteende i framtiden.

Av Albert Brands egna uppgifter och migrationsverkets yttrande framgår dessutom att Albert Brand folkbokförde sig i Sverige under 1991 och att han fick permanent uppehållstillstånd under 1992. Han har sedan dess vistats i landet utan några egentliga uppehåll. Han har arbetat i Sverige ända fram till sin pension, som han uppbär. Han har hög ålder. Han talar och förstår svenska obehindrat. Hans boendeförhållanden får för närvarande betecknas som osäkra, men det har i alla fall gjorts gällande att han har s.k. dold samäganderätt i bostaden i Sarvisvaara. Han har vänner och bekanta i landet. Han synes ha socialt och kulturellt integrerat sig i landet. Tingsrätten har ovan under rubriken bakgrund redogjort för Albert Brands övriga anknytningar till landet och var hans släkt befinner sig. Några andra band till Nederländerna än sina släktingar tycks inte Albert Brand ha. Det har visserligen framgått att redan innan gärningen var Albert Brands kontakter med Else-Maj Erdins bröstarvingar tämligen begränsade och sporadiska. Med hänsyn till vad som nu har hänt är det befogat att dra slutsatsen att kontakterna kommer att väsentliga minska; om inte upphöra. Av vad som nu redovisats framgår att det finns några omständigheter som talar för att i vissa avseenden är hans band till Sverige svagt men i många andra avseenden är banden starka och hans personliga förhållanden sådana som talar mot utvisning.

Albert Brand är EES-medborgare och han har vistats i landet med permanent uppehållstillstånd i mer än tio år. Som framgår ovan av redogörelsen för rättsliga utgångspunkter gäller att sådana personer får inte utvisas annat än om beslutet är oundgängligen nödvändigt av hänsyn till allmän säkerhet. Som framgått av redogörelsen för de rättsliga utgångspunkterna åtnjuter EES-medborgare och långvarigt bosatta sådana personer i synnerhet, åtnjuter ett starkt skydd mot utvisning oberoende av regeln om synnerliga skäl i 8 a kap. 3 § första stycket UtlL.

I motiven framhålls – med hänvisning till EG-domstolens dom 1995 i målet C-70/94, Werner – att begreppet “allmän säkerhet” inte har en enda otvetydig innebörd och att det omfattar såväl en stats inre som yttre säkerhet. I första hand innefattas enligt propositionen för svenskt vidkommande sådana fall där det föreligger fara för rikets säkerhet eller där utlänningens verksamhet annars får anses allmänfarlig; se 13 kap. brottsbalken och lagen (2003:148) om straff för terroristbrott, m.m. Begreppet “oundgängligen nödvändigt” bör enligt propositionen ses i ljuset av *proportionalitetsprincipen*, vilket medför att utvisning endast ska kunna komma i fråga om detta är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, dvs. att undanröja hotet mot den allmänna säkerheten (prop. 2005/06:77 s. 196).

Visserligen har Albert Brand dömts för mordbrand som är ett brott enligt 13 kap brottsbalken men det finns inget konkret som visar på en risk för fortsatt brottslighet av detta slag. Vidare har framkommit genom räddningstjänstens utlåtande att någon spridningsrisk inte förelåg till någon annan egendom. Tingsrättens samlade bedömning är att det inte är visat att Albert Brand skulle ha en benägenhet att uppvisa samma beteende i framtiden, han har en stark anknytning till landet och personliga skäl som talar emot utvisning och det föreligger inte sådana omständigheter som gör att det är oundgängligen nödvändigt av hänsyn till allmän säkerhet med utvisning. Yrkandet om utvisning ska därför lämnas utan bifall.

Något billighetsskäl på den grunden vad gäller straffmätningen föreligger alltså inte.

Ålders- och hälsobillighetsskälet enligt 29 kap 5 § 1 st 2 p (BrB)

Rättsliga utgångspunkter

Åldersfaktorn

Enligt förarbetena finns det i regel anledning att mer generellt överväga om bestämmelsen ska tillämpas då gärningsmannen har uppnått den allmänna pensionsåldern, 65 år. Vidare anges att åldershänsyn framför allt torde aktualiseras då fråga uppkommer om att döma ut längre fängelsestraff, dvs. straff på mer än endast någon eller några månader. Det framhålls att ett längre fängelsestraff i allmänhet torde drabba den som kommit upp mot sjuttioårsåldern hårdare än det drabbar yngre personer. (Se prop. 1987/88:120 s. 95 och NJA 2017 s 138 p 17)

Ålderns betydelse vid straffmätningen ligger främst i att det med hög ålder följer vissa typiska svagheter som kan göra avtjänandet av ett fängelsestraff mer kännbart än för en yngre person, men också i att återstående livslängd blir kortare med ökad ålder (NJÄ 2017 s 138 p 18).

Hur stor åldersreduktionen ska bli avgörs främst av det tänkta fängelsestraffets längd och den tilltalades ålder. Mot bakgrund av de skäl som motiverar hänsynen till hög ålder är det naturligt att det är den tilltalades ålder vid lagföringen som beaktas – i praktiken vid tiden för domen – och inte åldern vid tiden för brottet (NJÄ 2017 s 138 p 19).

Det sagda betyder att lindring i regel blir aktuell först när den tilltalade är några år äldre än 65 år, och då främst vid förhållandevis långvariga fängelsestraff (NJÄ 2017 s 138 p 20).

Hälsotorn

Med dålig hälsa avses i 29 kap. 5 § första stycket 2 BrB allvarigare fysisk funktionsnedsättning, såsom förlamning eller starkt nedsatt syn och allvarlig (närmast

livshotande) sjukdom. För att dålig hälsa ska beaktas krävs att det finns ett särskilt samband mellan hälsotillståndet och verkställigheten av ett fängelsestraff. Det måste kunna förutses att hälsotillståndet skulle medföra någon särskilt allvarlig olägenhet vid verkställigheten som därför skulle drabba den tilltalade oskäligt hårt. Sådana olägenheter kan vara att funktionsnedsättningen eller sjukdomen skulle göra verkställigheten särskilt plågsam eller att verkställigheten skulle försämra hälsotillståndet allvarligt (NJA 2021 s 687 p 12). (Se prop. 1987/88:120 s. 95 och ”Den kroniska sjukdomen” NJA 2010 s. 485 p. 5.)

För storleken på en straffreduktion på grund av den tilltalades dåliga hälsa har det betydelse hur allvarligt hälsotillståndet är och graden av hur plågsam en verkställighet av ett fängelsestraff kan bli för gärningspersonen. Om en sjukdom är livshotande och obotlig bör även prognosen och tiden för överlevnad vägas in vid bedömningen. (NJA 2021 s 687 p 13).

Billighetsskälens genomslagskraft på straffmätningen

Det finns anledning till viss restriktivitet vid användningen av billighetsskäl i 29 kap. 5 § så att tillämpningen inte leder till en oenhetlig praxis. Det krävs därmed att skälet i det enskilda fallet har viss tyngd för att straffflindring ska kunna medges. När det väl har konstaterats föreligga beaktansvärda billighetsskäl, måste de dock tillåtas få ett märkbart genomslag. (Se NJA 2021 s 377 p. 18 och 19 med hänvisningar.)

Förekomsten av starka billighetsskäl kan motivera att straffet för ett mord, vars straffvärde talar för ett livstidsstraff, bestäms till ett tidsbestämt straff i den översta delen av den tidsbestämda delen av straffskalan (se NJA 2021 s 377 p. 20). Eftersom det normalt föreligger en betydande skillnad i faktisk avtjänandetid mellan ett livstidsstraff och ett tidsbestämt straff, får det emellertid då förutsättas att billighetsskäl är av särskilt påtaglig natur.

Tingsrättens bedömning

Albert Brand är nu drygt 78 år gammal. Hans ålder får därför betecknas som hög. Ett livstidsstraff skulle alltså drabba honom hårdare än det drabbar yngre personer eftersom det med hög ålder följer vissa typiska svagheter som kan göra avtjänandet av ett fängelsestraff mer kännbart än för en yngre person, men också i att återstående livslängd blir kortare med ökad ålder. Albert Brand skulle därför till följd av sin höga ålder drabbas oskäligt hårt av ett livstidsstraff. Tingsrätten anser således att det redan på den grunden är fråga om ett sådant starkt billighetsskäl av särskilt påtaglig natur, som medför att fängelsestraffet istället ska bestämmas till ett tidsbestämt straff i den översta delen av den tidsbestämda delen av straffskalan (jämför bl.a. RH 2003:64 och NJA 2021 s 377). Det finns inte skäl att överväga en annan påföljd än fängelse.

Till det kommer de uppgifter, som framkommit ur det rättspsykiatriska utlåtandet, som visar Albert Brand lider av en pågående allvarlig fysisk sjukdom, som kan vara livshotande och som han har pågående behandling för. Det är inte helt klart om sjukdomen är obotlig. Tingsrätten finner dock att Albert Brands hälsotillstånd och utgör skäl att lindra straffmätningen något.

Tingsrätten bestämmer därför den gemensamma påföljden för nu aktuella brott till fängelse sexton år.

Skadestandsfrågorna*Målsägandenas enskilda anspråk*

Rickard Erdin och Simon Erdin har huvudsakligen berättat följande,

Initialt trodde han och Simon Erdin att deras mamma vårdades i Luleå. Hon hade dock flugits ner till Uppsala. När de kom till sjukhuset förklarade läkarna vad de hade att vänta sig. De blev chockade när de fick veta hur pass omfattande och allvarliga

brännskadorna var och att hennes tillstånd kunde skifta från timme till timme. Första tiden var hennes tillstånd allvarligt och kritiskt.

Rikard Erdins ersättningsyrkanden avser reskostnader från hemmet i Södertälje till sjukhuset i Uppsala. Läkarna uppmuntrade besöken och de ville finnas där före henne. Läkarna ringde för de mesta dagligen om mammans tillstånd, men vissa dagar hörde de inte av sig. När läkaren ringde och förklarade via telefonen hade man inte en hel bild eller en känslomässig bild. Han och hans bror besökte mamman ofta och satt i hennes närhet. Mamman var nedsövd, men de brukade prata med henne under besöken. Läkarna hade sagt att det var bra att de besökte henne för att de skulle medföra att kom till medvetande. De fick dock aldrig någon respons. Strax innan hon avled försökte hon öppna ögonen och småtitta lite. Den enda reaktionen som gick att märka var att mamman försökte öppna ögonen. Han och hans bror fick lämna skriftligt samtycke till att pröva ett nytt läkemedel på mamman samt till att studier skulle genomföras av brännskador. De fick lämna de skriftliga samtyckena på plats när de besöket henne.

Tingsrättens överväganden

Till följd av utgången i skuldfrågan är målsägandena berättigade till skadestånd för sveda och värk. Ersättningen bör bestämmas till det av Albert Brand vitsordade beloppet om 60 000 kr till envar av målsägandena.

Av 5 kap 1 § 1 p skadeståndslagen följer att den som står den skadelidande särskilt nära har rätt till kompensation för kostnader. Rikard Erdin omfattas av denna krets. Hans kostnader för resor till och från sjukhuset omfattas av rätten till kompensation. Om beloppet råder ej tvist. Hans yrkande därom ska därför bifallas.

Av samma bestämmelse i skadeståndslagen följer också att ersättning ska betalas för begravningskostnad och i skälig omfattning annan kostnad till följd av dödsfallet. Hit räknas resekostnad för närmast efterlevandes närvaro vid begravning. Sådan rätt omfattas även den som reser från utlandet utanför Norden (jämför NJA 1982 s 688).

Robert Erdin tillhör kretsen närmaste efterlevande. Han har därför rätt till begärd ersättning. Om beloppet råder ej tvist.

Häktningsfrågan

Albert Brand döms nu till ansvar för brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Det är inte uppenbart att skäl för häktning saknas. Han ska därför kvarbli i häkte till dess domen vinner laga kraft i ansvarsdelen.

Sekretessförordnande

Sekretessen ska bestå för fotografierna av Else-Maj Erdin, som är intagna i förundersökningsprotokollet, ab 64, intyget enligt 7 § lagen om personutredningar, aktbil 56, och den rättspsykiatrisk undersökningen, aktbil 116, i de delar som föredragits inom stängda dörrar vid huvudförhandlingen.

Övriga frågor

Albert Brand ska betala föreskriven avgift till brottsofferfonden.

Av försvararens och målsägandebiträdets arbetsredogörelser framgår att de lagt ned nödvändigt arbete för att fullgöra sina uppdrag. Uppgiven tidsåtgång framstår som rimlig. Åklagaren har inte haft något att invända mot försvararens begäran om ersättning. Deras respektive begäran om ersättning ska därför bifallas att betalas av staten. Med hänsyn till den påföljd, som Albert Brand döms till, ska kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande senast den 28 juli 2022 ställs till Hovrätten för Övre Norrland.

Magnus Nilsson

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19431218-0476	Datum för dom/beslut 2022-07-07
Efternamn Brand	Förnamn Albert

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2022-01-10	
------------	--

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Lasarettsgatan 22
Telefon
0970-758 00

Öppettider
måndag - fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

Postadress
Box 23
982 21 Gällivare

E-post
gallivare.tingsratt@dom.se
Webbplats
www.gallivaretingsratt.domstol.se

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

HOVRÄTTEN FÖR
ÖVRE NORRLAND
HON
rotel 4

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2022-09-07
Umeå

Aktbilaga
Mål nr B 741-22

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19431218-0476	Datum för dom/beslut 2022-09-07
Efternamn Brand	Förnamn Albert

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2022-01-10	2022-08-24
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Lisa Hedlund

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

Dok.Id 156460

Postadress

Box 384
901 08 Umeå

Besöksadress

Bankgatan 3

Telefon

090-17 20 00

Telefax

E-post: hovratten.ovrenorrland@dom.se

Webb: www.hovrattenovrenorrland.domstol.se

Expeditionstid

måndag–fredag
08:00–16:00

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens beslut

Missnöjesanmälan inom en vecka

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens beslut måste först anmäla missnöje till Patent- och marknadsöverdomstolen. En missnöjesanmälan kan göras muntligen eller skriftligen, och måste ha gjorts **inom en vecka** från det att du/ni fick del av beslutet. Om inte det görs får beslutet inte överklagas.

Överklagande i rätt tid

Om du/ni har gjort missnöjesanmälan i rätt tid och sedan vill överklaga beslutet (eller vill överklaga en del av beslutet som inte kräver missnöjesanmälan), ska det göras genom ett skriftligt överklagande till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens beslut.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller om

2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se